

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 6 JULI 1913.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

Den italienska konungafamiljen: Victor Emanuel III och drottning Elena med deras barn, prinsessorna Jolanda, Giovanna, Mafalda och kronprinsen Umberto.

OMMAREN AR FURSTEBESÖKENS tid i Stockholm, liksom turisternas. Det är den tid, då vårt land och dess skönhet är lättast tillgänglig för främlingar, och då deras något vidskepliga fruktan för vårt klimat förjagas af den tröstefulla tanken på midnattssolen. Äfven i år smyckar sig det högsommarfagra Stockholm för att ta emot kungliga gäster, och det gläder helt visst den svenska nationen, att de fartyg, som lördagen den 5 juli styra genom skärgården uppför Strömmen, bära den italienska kungsflaggan. Sverige är skyldigt Italien stor tacksamhet, där ha många af dess barn vunnit hälsa, kunskaper och oförglömliga skönhetsintryck, där ha dess skalders

Det italienska kungabesöket.

spirerats och dess konstnärer lärt sin konst. Det italienska konungaparets besök bör ge ett tillfälle att åtminstone visa att Sverige känner sin skuld till Italien för dess gästfrihet.

Den femte juli möta några divisioner af kustflottan de två italienska krigsfartygen ett stycke ute till hafs. Konungen och kronprinsparet möta sina gäster å Fylgia, gå ombord på Trinacria, och medfölja in till Stockholm. Vasaorden för de kungliga och deras gäster till Logårdstrappan, därifrån man i kortege åker upp till slottet. På lördags-

aftonen ges galamiddag i rikssalen. Måndag afton lämnar det italienska konungaparet åter Stockholm.

Konung Victor Emanuel III är född 11 november 1869, och tillträdde regeringen i juli 1900, då hans fader, konung Umberto, mördades af anarkister. Han förmäldes år 1896 med prinsessan Elena af Montenegro. Drottningen, som är icke blott beundrad för sin skönhet, men också älskad för sin godhet och för det mod och den själfuppoffring hon visat vid kräfvande tillfällen, såsom vid Messinaolyckan, är nu fyrtio år gammal. Hon är mor till fyra barn, kronprinsen Umberto samt tre döttrar Mafalda, Jolanda och Giovanna.

Rösträttens världskongress i Budapest.

Bref från Iduns korrespondent.

Musikakademien, där kongressen öppnades.

Budapest den 21 juni.
NORRUT GICK RÖSTRÄTTSKVINNORNAS vallfärd förra gången. Nu har den gått österut och i en oväntad stor omfattning. Då 2,600 blef det slulliga antalet medlemmar här, måste man fråga sig, hvarvid det då nästa gång skall stanna. De asiatiska kvinnor man i sista stund hoppats på, hade visserligen uteblifvit, men det kan sägas, att deras ande sväfvade öfver oss; kinesiskornas röda banner, som med stor högtidlighet överlämnades, lysse framför oss under arbetsdagarna bredvid det, som skänktes alliansen af Lotten v. Kræmer vid kongressen i Stockholm för två år sedan, och oupphörligt nämndes och återkommo Osterlandets bundna kvinnor, som det ålägges oss att hjälpa. I det tal ordföranden Mrs Chapman Catt höll vid det högtidliga öppnandet på söndagseftermiddagen i Musikakademiens ståtliga sal dröjde hon länge vid dem.

Hvad som för öfrigt särskildt utmärkt denna kongress är det stora deltagande männen tagit däri, det är därför endast skyldig arlighet om vid skildringen af några intryck från dessa dagar, vi säga: herrarne först!

Undervisningsministern hälsade i regeringens namn främlingarna välkomna vid öppningsceremonien, borgmästaren i Budapest hälsade å stadens vägnar och höll ett tal, som för andra än oss svenskor säkert gjorde honom till världens mest rösträttsöfverlygade borgmästare. En hel skara barn strömmade efter dessa tal in på tribunen och lade ned blommor vid Mrs Catts fötter — man kunde ej se en fäckare hyllning. På kvällen gaf operan galaföreställning.

Men därefter följde också sex arbetsdagar, som väl knappast någon kongress sett maken till. Och stundom mellan långa för-

middags- och eftermiddagsseanser hade man männens möten. Männens förening för kvinnans politiska rösträtt synes ha stor anslutning här, och internationella föreningen var outröttlig i att anordna större och mindre sammankomster. Vid dessa presiderade d:r Georg Lukács, den förre undervisningsministern, som vid öppnandet af männens offentliga aftonmöte höll det mest vidtgående kvinnoemancipationstal. Som de fria afskaffade slafveriet, sade han, som adeln måst afskaffa lifegenskapen, så tillkommer det männen att göra kvinnorna fullt likställda med sig.

En ifrig kvinnosaksvän äger Ungern också i d:r Alexander Giesswein, präst och liberal poliitiker, som är en mycket populär talare. Efter den påflige prelaten talade ledaren för Englands arbetarparti, Keir Hardie.

En del nya länder upptogos i alliansen. Belgien, Portugal, Rumänien, Galizien, och det sistnämnda landet skänkte en fana. Från Persiens kvinnor kom en hälsning. Ett utomordentligt bifall väcktes, när redan vid kongressens öppnande tillkännagafs, att Norge just i dessa dagar utsträckt de politiska rättigheter, som redan sedan en del år efter en viss census innehades af norskorna, till alla landets kvinnor. Fru Qvam och fröken Gina Krogh voro af regeringen sända som representanter vid kongressen, och den senare berättade, hur hon inträffat några dagar senare, emedan hon velat närvara vid det stortingsets viktiga möte, när alla dess medlemmar svarade ja till denna fråga. Några kanske säga, hvarför skola kvinnor, som redan ha rösträtt, vara med om dessa kongresser. De göra dock det hela en utmärkt nytta, dessa australiensiskor, amerikanskor, norskor och finskor, som stå upp och tala om, hvad kvinnorna fått fram i de olika parlamenten, och då medlemmen af den finska landtdagen, d:r Jenny af Forselles, talar, ser man hvilket intryck det gör på åhörare och press att höra en kvinnlig parlamentsledamot. Våra svenska talarinnor, jur. kand. fru Anna Wicksell och d:r Gulli Petrini höllo också uppmärksammade anföranden. Vid afskedsbanketten talade fru Frigga Carlberg.

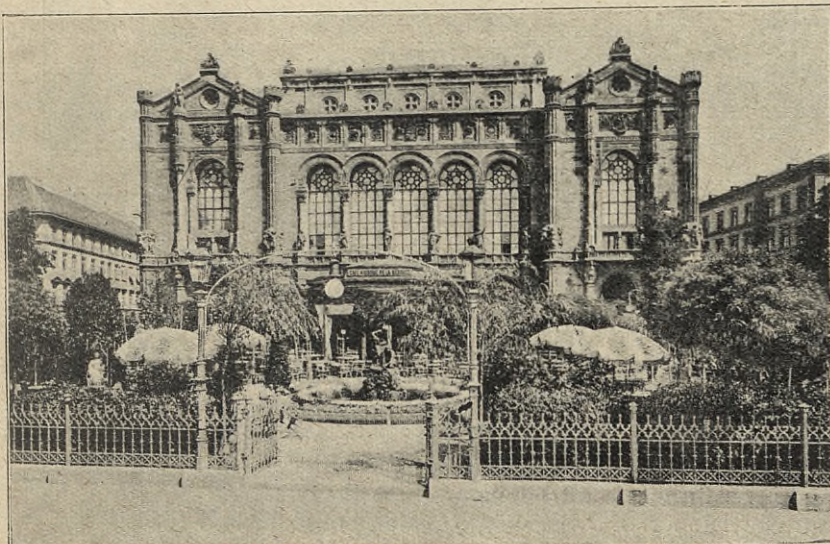
Man lärde här känna utmärkta talarinnor från engelsk-talande håll, sådana som Ford,

som outröttligt verkar bland Londons arbeterskor, och den amerikanska författarinnan Mrs Perkins Gilman, som höll ett glänsande anförande om kvinnlig frigörelse och moderskap.

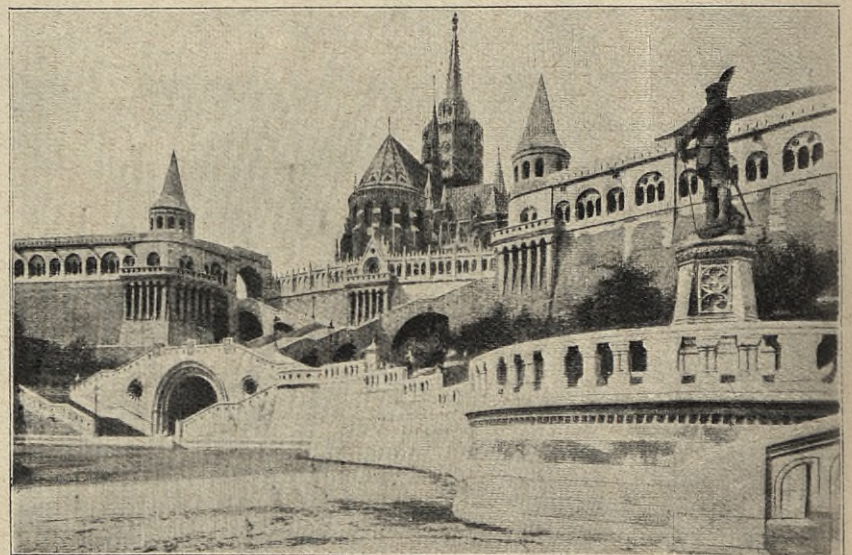
Den franska advokaten Maria Vérone höll ett ytterligt djärft och djupgående tal i fråga om mäns skuld i kvinnors förnedring. En särskild seans var ägnad åt den hvita slafhandeln, och Mrs Catt mottog uppdraget att vara alliansens ombud vid den kongress, som i denna fråga snart skall hållas i London.

Mycket hade talats om, huruvida de engelska suffragetterna skulle komma till kongressen eller ej, och om hur den skulle förhålla sig till deras sak. Denna nya "stridande förening" hör emellertid ej till alliansen, det är endast den äldre engelska rösträttsföreningen, som är ansluten. Föreningens ordförande, den åldriga och ståtliga Mrs Despard, jämte några af dess medlemmar voro dock där såsom "fraternal delegates". Frågan om "ställningen" var dock alltför brännande för att icke komma upp och i denna framlade styrelsen följande resolution, som enhälligt antogs: Enär den internationella kvinnliga rösträttsalliansen genom sina stadgar är förpliktad att iakttaga sträng neutralitet i alla frågor, som angå de olika ländernas inre politik och taktik, kan den ej uttala sig vare sig för eller emot suffragetterörelsen. Vidare, att då upplopp, revolutioner och oordningar ännu aldrig användts som argument mot männens rösträtt, protestera vi mot, att kvinnorösträttens motståndare utnyttja den stridbara metod, som tillgripits af en minoritet i ett enda land, till förevändning att neka rösträtt åt kvinnor i andra länder öfver hela världen.

Frågan om alliansens tidskrift Jus Suffragii, som utgifvits i Holland, var äfven en af de viktigare frågorna. Mrs Catt framförde ifrigt förslaget om dess flyttande och bildande af ett hufvudkvarter i London. En del tungt välgående invändningar häremot gjordes: hur skulle man väl få världen att begripa, att icke alliansen kom under suffragetterna, om hufvudkvarteret blefve London. Den kloka fru Stritt från Dresden, som numer är invald i alliansens styrelse, förklarade situationen ypperlig för ett ständigt predikande af, att vi

Redoutepalatset, där kongressens förhandlingar hölls.

Fischer-Bastionen, där kongressens största festligheter ägde rum.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 8.—
Halft år.....	> 3.50	Halft år.....	> 4.25
Kvartal.....	> 1.75	Kvartal.....	> 2.25
Lösnr.....	> 0.12	Lösnr.....	> 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 40 2.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	Utländska annonser debiteras 30 öre med 20 % förhöjning å särskild begärd plats.
25 öre efter text.	
30 öre å textsida.	
20 % förhöjning å särskild begärd plats.	

icke äro ett med den stridbara engelska skaran. Flyttandet från Rotterdam beslöts, fröken Martina Kramer skall icke mer vara tidskriftens redaktör, platsen öfverlämnades åt styrelsen att bestämma och blir troligen London för de stora fördelar i öfrigt denna plats äger.

I den viktiga frågan om rösträttsföreningarnas ställning till de politiska partierna höllos ingående och intressanta debatter. En resolution, som framlades, antogs dock ej, då frågan ställer sig så pass olika i de skilda länderna, att äfven härom torde vara svårt att göra allmänna uttalanden.

Frankrike blef vid valet representeradt i alliansens styrelse, genom m:me Schlumberger, som framförde en inbjudan att hålla icke den nästa, men kongressen 1917, i Paris. En icke fullt definitiv inbjudan till 1915 års kongress framkom från Tyskland, och det är därför troligt att Berlin eller möjligen Dresden då blir platsen.

Nöjenas rad vid denna kongress var lysande. Ungern, såsom jämförelsevis aflägsset, har måhända ännu mer än något annat land velat hedra sina långväga gäster.

Dagen efter galaföreläsningen på operan följde en friluftsfest på det som utsikts- och promenadplats uppförda egendomliga byggnadskomplex, som kallas Fischer-Bastionen. I gammal stil äro här vindlingar och trappor, gångar och torn högt uppe i den uråldriga, höga stadsdelen Ofen. Utsikten öfver den väldiga, breda Donau och den lågt liggande delen af staden är utomordentligt praktfull och vacker, och var denna afton med den härligaste solnedgång och därefter månsken i en mild natt verkligen hänförande. Här var nu musik, tal från tornen och en utsökt servering af förfriskningar bekvämt ordnad för ett par tusental gäster.

En annan kväll bjöds på en månskenstur på Donau, då tre stora ångbåtar lade ut från kajen. Äfven denna gång bjöds på en myckenhet goda ting i mat och dryck, och den skara boy-scouts, som under hela tiden flitigt tjänstgjort att på allt sätt vara främlingarna nyttiga, sprungo här outröttligt omkring och passade upp. På festerna har man sett en och annan dam i nationaldräkt, den isländska fru Briet Asmundsen och hennes unga dotter ha tilldragit sig mycken uppmärksamhet i sina dräkter med hög, hvit mössa och hvit slöja.

I går hölls den stora afskedsbanketten upplifvad af en sprittande musik från en briljant zigenarorkester. I dag ha arbetena avslutats och afsked tagits från alla de älskvärda värdinnor, som med sin outröttliga älskvardhet i sanning förtjänat allt tack de fått mottaga af kvinnor från hela världen.

HILDA SACHS.

Mrs Chapman Catt.

Som fartyg i tjocka.

SIN PSYKOLOGISK-ETISKA undersökning af viljan (se Viljan, Bonnier 1908) säger John Landquist (sid. 29): "Möjlighetens intuition lyser öfver viljan. Makten är dess sol. Utan den ligger människan stilla som ett fartyg i tjocka".

I viljandet ingår alltid en intellektuell insikt, menar han, eller blott en tro, att vi äga förmåga att äfven nå målet. Vi måste föreställa oss, att det ligger inom vår maktsfär. Viljan reser sig först, när vi tro på den psykologiska eller fysiska möjligheten att utföra en handling.

Det skulle vara nyttigt att anlägga dessa psykologiska synpunkter på kvinnorörelsen. Det ger förklaringen på den underliga företeelsen, att den stora massan af kvinnor så lugnt funnit sig i och ännu finner sig i att de och deras döttrar måste växa upp under en uppfostran, som genom förkrympningen af viljelivet försvårar, ja, kanske totalt hämmar den harmoniska utvecklingen af alla själsförmögenheter, hvilken är villkoret för jagets såväl formala som reala enhet. Hvarför står man så förvånad inför hvarje kvinna, som är en helgjuten människa med ett fast och skönt psykiskt sammanhang? Naturligtvis därför, att hon är så sällsynt. Hvarför är hon så sällsynt? Därför att hvarje art af barbari sträfvare emot hennes typ, och än är barbariet starkare än kulturen.

Parallellismen är slående. Hon ligger stilla som ett fartyg i tjocka, omtöcknad af hvad? Af lättja, indifferentism, dumhet, feighet, bigotteri eller dylikt. Vi förklara det alltid med det motiv, som ensidigt behärskar henne och därför är den påtagliga orsaken till hennes viljas ofrihet, men hvare ligger förklaringen till att den blifvit ofri, om ej däri att hon i försöket att trampa den ena stigen efter den andra i världen funnit, att andras förmåga att hindra henne var större än hennes egen förmåga att röra sig. Systematiskt har man undan för undan plockat bort från henne tron på hennes egen förmåga att nå målet. Maktens sol fanns ej i hennes värld, möjlighetens intuition lyste aldrig öfver hennes vilja. Slutligen fixerades hos henne den tron, att det lönade sig aldrig att söka ett mål, som det egna jaget satte. Dettas såväl formala som reala enhet och sammanhang skulle bestämmas af andras viljor: först och främst af den äkta mannens men i brist på hans auktoritet af älskaren, prästen, kyrkan, skolan, sekten, umgängeskretsen. Intuitionens vingar hade så länge slagit sig trötta och brutna mot alla dessa maktters galler, att hon så förknippade hvarje vilja till rörelse med den intellektuella insikten; att rörelsen var omöjlig, att hon slutligen band sin känsla vid det orörliga och fann kvinnolycka ligga just i att vara ett fartyg,

Burfågelsång.

SOM FÄGELFANGAREN GÅR UT PÅ
lur

och listigt lägger sina fina snaror,
går själfångaren och snärjer skaror
af fria själar i en fri natur.

Och massor fångas, sätts in i bur
beskyddas mot det fria lifvets faror
och vänjas vid att ta för goda varor,
hvad snärjarn ger dem, stackars arma
djur.

Hvar bur har något namn, ett lärdt och
stättligt,
på - ism, på - ik, på - fi, på - hvad
vet jag?

Och se'n de fångna själarna försåtligt

gjorts blinda - sådant anses fullt för-
lälligt -

så sjunga de i burens natt och dag
om - ik, om - fi, om - ism, om -
hvad vet jag?

FRIDA LANDSORT.

Grefvinnan Teleki.
Ordf. i kongresskommittén.

Dr Stefan Barczy.
Budapests borgmästare.

Dr Georg Lukács.
F. d. undervisningsminister.

Dr Alexander Giesswein.
Påligg prelat.

Dr Bela Jankovich.
Undervisningsminister.

Mrs Perkins Gilman.

ÖFVERROCKAR

till Kr. 3.50 per styck är väl billigt? Sänd Eder fläckiga nedsmutsade öfverrock för kemisk tvätt och prässning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och - kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter!

Finare Post-, Skrif-, Kople- och Tryckpapper samt Kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

som gungar sakta och vackert i ljocka. Det lönar sig hvarken att gå fram eller tillbaka, ty man är ej herre öfver vägen. Kvinnorna ha goda gåfvor som pedagoger. Deras förmåga af suggestion är icke just stor, men genom sitt ideliga upprepaude af samma sak inverka de på det unga sinnet som vattendroppen på klippan. Och deras lärotid som burfåglar har varit nog lång för att de mest energiskt skola kunna lära ut konsten att vara burfågel.

Från den tid, då mannen första gången gjorde en hydda, där han kunde gömma kvinnan, medan han själf sörgde för familjens säkerhet, har hennes maktsfär inskränkts. Hon glömde konsten att sköta vapen och reda sig i faror, och därför kunde mannen kufva henne med samma vapen som fienderna och därpå följde med naturnödvändighet, att han kräde samma underkastelse af henne som af dem. Så blef höjden af manlighet att besegra fiender och kvinnor, höjden af kvinnlighet att låta sig kufvas, dock först efter så mycket motstånd, att mannen får fullt ut njuta af segern. Allt för lätt är den ingen heder. All världens bröllopsceremonier äro symboler af hur mannen vinner sin brud t. o. m. — ja helst — af fiendehand och hur kvinnan efter passande motstånd säger: "Din gud är min gud, och ditt folk är mitt folk". Det är en underlig logik att begära en nationell vilja af kvinnan, när man sätter som hennes största dygd att kunna kufvas af och som personlighet uppgå i en individ.

Så blef kvinnan mannens ständigt släpande ök, så länge det var knappt om födan och kampen mot fienderna var svår. I det segrande folket befriades hon från det fåliga trälandet under hans ok, men i saknad af viljans odling förgicks hon i fett, försjönk i lättja eller blef helär. I förra fallet blef den arma själen söndermald i trälandets trampkvarn, i senare kväfd i välmåga och vällust, men i hvarje fall måste den dö, ty den hade intet sammanhang, emedan viljan var utvecklade. Maktens sol lyste ej öfver den. Hvad solen är för den lefvande, är makten för viljan. För mycket förbränner den, för litet och den förtvinar, lagom och allt blomstrar. Men när kvinnans själ dör, då dör ock folkets.

"De tendenser, som under fötterna mista maktkänslans fasta mark, försvinna dock ej genast i det tomma djupet, de sväfvä vidare — föra en existens utom vårt reala vilje-jag och kallas ö n s k n i n g a r, och öfver vår viljas begränsade maktsfär lefva vi ett annat, längtans lif i tysta rymder. Hit församlas allt hos oss, som inre och yttre nödvändigheter tillbakastött," fortsätter John Landquist i sin undersökning.

Kunna vi ej afläsa detta i kvinnans historia? När en annans vilja blef hennes lag, då blef hon ett de fromma — eller alls icke fromma — önskingarnas väsen, och ideal-kvinnans noblaste aktivitet det var bönen. När mannen tröttnade på bedjerskan, visade han henne till Gud och nästan, och så kulminerar denna utveckling i kvinnan, som är fylld af goda önskingar men aldrig rör en hand för att förverkliga dem — ja, vredgas och föraktar den vilja som är verksam. Den danske författaren Müller skildrar en sådan typ. Det är en ung dam, som inte kunde begripa, att världen dyrkade Kristus, därför att han offrat sitt lif, då han ju därmed kunde

Oda Berg.

Mary Schlytern.

Två kvinnliga medaljörer.

IVÅ KVINNOR, SOM PÅ SKILDA arbetsområden gjort insatser af många års pliktroget arbete, ha i dessa dagar mottagit medaljen Illis quorum meruere labores i femte storleken. Det är fru Oda Berg, skaparinnan af Kalmar läns hemslöjd, samt fröken Mary Schlytern, sedan trettio år Nationalmusei kamrer och handhafvare af dess världsliga ägodelar.

Hvad fru Oda Berg angår, så är hennes insats i hemslöjdsarbetet alltför väl känd, bl. a. genom en utförlig artikel i Idun för ett par år sedan, för att vi skulle behöfva närmare ingå därpå. Vid den vällyckade utställningen i Kalmar denna sommar ha hon och hennes hemslöjd firat en ny triumf, afgifvit ett nytt bevis på hur långt Kalmar hemslöjd hunnit i materialets utsökta behandling, i färgernas sammansättning. Fru Berg fyllde den 1 juli 60 år och var föremål för välförtjänta hyllningar.

Fröken Mary Schlytern, som en af de närmaste dagarna fyller sextiofem år, har som

nämndt i jämnt trettio år fört Nationalmusei räkenskaper, ett arbete, som utvidgats alltefter som museet fått flera donationer. Det var under intendenten Upmarks tid hon blef anställd, och när han efterträddes af intendenten Loosström, var denne blott alltför glad att få öfverlämna omsorgen med penningangelägenheterna i så erfaren och pålitlig vård. Förhållandet mellan fröken Schlytern och öfriga tjänstemän å museet från de högsta till de lägsta har också i alla åren varit synnerligen godt.

Under en stor del af sin kamrertid har fröken Schlytern samtidigt tjänstgjort i Inteckningsgarantiaktbolaget. Det är således en vacker arbetsbana som ligger bakom fröken Schlytern, och ändå blef hon så "orimligt häpen" öfver nyheten med medaljen. Det kan kanske uppbygga några af våra läsare att höra, att fröken Schlytern är nästan än mera intresserad af husligt arbete än af något annat, och att hon samtidigt med sin tjänst sköter hushållet för tvenne bröder, tillsammans med hvilka hon har ett eget hem på Lidingön.

förlossa hela mänskligheten. Hon önskade hon kunde få låta korsfästa sig, om hon bara kunde göra sin gamla tant salig därmed. Glad öfver all denna goda vilja ber tanten henne ta en ylletrasa och lite kamferliniment och gnida hennes värkande rygg med — men det ville den unga damen visst inte förnedra sig till. Det var för farligt. — Det är för alla billigare att önska sig korssets död än att sätta igenom en etiskt bestämd vilja, men det blir det enda konsekventa för den som är hänvisad till önskingarnas och längtans värld och bortvisad från viljandets.

"I sina högsta yttringar kan längtan vara religionens kärna, konstens drivvande kraft och onämnbare tjusning — guldstoffet som förtrollar," säger Landquist vidare.

Också härvidlag ger kvinnans historia slående bevis.

Den som lefver sig långt in i detta önskingarnas längtanslif finner sin själsliga kulmen i religion och skön konst. Det är icke tu tal om att icke kvinnan i allmänhet lättare når en hög punkt af utveckling på dessa områden än på områden, där det kräves ett odladt viljelif. Ja, på dessa områden

blir t. o. m. det kvinnliga mönstret. Prästen fillägnar sig gärna kvinnliga drag och som en egendomlighet kan äfven framhållas att vår tid bjuder på flera kvinnliga religionsstiftare.

Hvarför mistycka männen aldrig att kvinnorna konkurrera med dem i de sköna konsterna? Att förargas öfver Sarah Bernhards, Adelina Pattis, Selma Lagerlöfs, Eleonora Duses, Asta Nielsens m. fl:s inkomster faller dem ej in, och inte skulle Bonnier bjuda Selma Lagerlöf större honorar, om hon vore man, och hedra henne mer än nu. Men öfver kvinnornas intentioner som lärare, läkare, värnpliktig, domare, politiker vredgas han oerhördt. Ja, det finns t. o. m. bildade män, hvilkas känslor bli så lifligt upprörda när talet faller på detta ämne, att de ha svårt att iaktta den höflighet man i hyggligt sällskap är skyldig äfven meningsmotståndaren.

Grundar sig ej detta på ett mer eller mindre klart medvetande af att han i alla historiska tidsåldrar mest lagt an på utvecklingen af viljelivet, och detta är det som kräves på dessa områden. Kvinnan, som tvärtom lagt an på uppgifvelse af sin vilja, på det

För hudens vård och ansiktets skönhet

CRÈME SIMON

J. SIMON,
PARIS.

K. ANDERSON

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

"IDEAL" chatull af ek, med 9 1/2 duss. kontrolleradt bordsilver eller ock 9 1/2 duss. 1:ma nysilver till Kr. 625—200. Praktkatolog, ringmått gratis. KUNGL. HOFJUEVELERARE. JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19—21.

Hennes käraste gäst.

Af Elisabeth Kuylenstierna-Wenster.

U LIDER DET MOT SLUTET, Gustava," sade gamla hennes nåd och svepte isgarsschalen om kantiga och torra skuldror, "hon märker själf hur ynkelig jag är. Vi får underrätta barnen."

Sällskapsdamen sedan fyrtio år tillbaka, grånad och rundad i tjänsten, så att hon nu liknade en välfödd skafferirätt, tillade med små klipska musögon på sin vördade tant och svarade inne i munnen:

"Det är väl det vanliga, söta tant."

"Hva," fråste hennes nåd oväntadt till. Hon var lomhörd och uppfattade icke alltid hvad Gustava sade, men visste däremot på pricken hvad hon tänkte. De långa dagarna på tu man hand år ut och år in hade lärt henne det. Sällan kom någon främmande till gården, ännu mera sällan reste damerna bort, på de sista åren aldrig, och det enda ämnet, som lifvade upp i enformigheten, var talet om hennes nåds snart förestående bortgång. Hon hade i föreställningen "gått bort" de senaste åtta höstarna, så där i slutet af november, och då kallades de sex barnen hem från vida världen för att taga ett högtidligt och tacksamt farväl. Dessa sorgfester njöt hennes nåd som en stor och vederkvickande förströelse, ty det var den enda gången det lyckades henne att samla barnen, hvilka alla hade blifvit hugnade af ödet med lycka och framgång, och som därför voro sig själfvornog. Hon tyckte om, den en gång så firade världsdamen, att lyssna till vänliga små smulor af komplimanger från mågar och sonhustrur, och hon lärde barnbarnen kyssa på handen med grace.

Efter fem, sex dagar blef hon litet bättre, och livsvägen, som nått henne, ebbade skyndsamt bort, ifrig att få förena sig med hafvet.

Några år gick dock allt programmässigt på samma sätt. Hennes nåd fick ett anfall af sitt "bröstonda", barnen efterskickades, och gården lefde upp, blommande som en praktfull, men alltid stel kamelia just när det eljes var kulet och mörkt och dödt.

Men denna tidpunkt motsågs snart med nervös olust af konsul Edgar, hvilken betydelse i sällskapslivet uppskattades med talrika invitationer till statsrådsmiddagar o. d. Han och hans hustru hade ytterst svårt att slita sig ur societetens magerlagda, men seniga armar för att hux flux resa ut till Ullsjö, där gamla mamma satt i orubbadt bo.

Öfverste Henrik, mågen och hans Cecilia, en moderstyp med barn under hjärtat, barn vid bröstet och barn i knät, funno det också alltför besvärligt att öfverge Djurholmsvillan. Hillevi, den yngsta, hade gift sig med en tysk författare och gjordes modernt litterär i Berlin. Hon och maken anlade per telegram och afreste per express.

Så var det godsägaren, nyligen blifven änkring, men med vuxna döttrar och ett bullrande godt humör. Han lät aldrig vänta på sig, men hennes nåd fick synnerligen knapphändiga visiter. Han begaf sig strax till stall och svingård, då hans två stora passioner i lifvet voro att köra in unghästar och väga svin. Den äldsta dottern Mathilda, som via en ung pastor drömde om diakonissmössa och ett gudligt, uppoffrande lefverne, satt däremot inne hos farmor och läste betraktelser.

Bengt och Erik, löshästarna, hade gamla mamma svårast att infånga. De kommo liksom andfådda efter en oafslutad nöjesrid och tumlade ifrån Ullsjö vid första lägliga tillfälle. —

Hennes nåds för en stund sedan citerade "Hva," skrämde inte alls Gustava. "Tanten" var endast några år äldre än hon själf, och respekten hade nöts af under det stundliga umgänget. När Gustava som sjutton-årig kom i huset, hade hennes nåd nyss fyllt tjugutvå, men tant ville hon kallas, ty hon var erfaren i hvarjehanda, hade redan tre barn och alla ungdomens tjusande Erosbagateller bakom sig. Att kärleksguden något senare och mera djupgående uppenbarade sig i den vackra kvinnans lif, hade skrinlagts under tystnad. Sällskapsdamen visste inte mycket om den episoden. Hennes nåd hade en sällspord förmåga att hålla ovidkommande utanför. Det gjorde också hennes: "Hva."

Men på det måste Gustava genmäla något, och hon sade halfskrikande:

"Jag tycker inte tant ser så dålig ut."

"Jag är inte döf," snäste hennes nåd. "Men dålig! — Oj, oj, visst är jag dålig! Orkar inte hålla mig uppe. I natt hade jag en sådan andfåddhet, och nu arbetar det i bröstet på mig, så att jag knappt kan tala. Det skulle inte alls förundra mig, om det blefve lunginflammation och sedan — vid mina år går det fort..."

Hon föll med en utsökt pose af mattighet tillbaka mot stolen. Sanningen var, att hon leddes ihjäl. Hvarför hade hon suttit här och låtit ålderdomen bli herre öfver hennes väl konserverade medelålder? Det hade haft sina skäl, men nu, när det var för sent, ångrade hon, att hon frågat efter dem. Mannen hade hon sörit ytterst passande, ett år med krusflor, ett halft år med grått och gredelint. Hon var då fyrtiofem år. Sedan kunde hon stigit ut och låtit en vacker och färgbjärt solnedgång belysa sin tillvaro, men hon stannade på Ullsjö och väntade på någon, som icke kom, kanske af blyghet, kanske af maklighet; allnog han uteblef, och hon fick i stället krämpor, grått hår, infallen mun. Hennes skönhet var så nedvisnad som en vinranka efter skördeiden. Hon iakttog det med bitterhet och vände världen ryggen, blef uteslutande moderlig och periodvis döende.

Hela hennes ungdom hade varit tableaux vivants i societeten. Intresset för iscensättning fanns kvar. Och hennes blick blef aldrig lifligare än när hon tänkt ut en dramatisk effekt.

Gustavas trinda ansikte föreföll just inte upprördt. Hon sade bara, denna gång lagom högt:

"Tant får väl ha bud efter doktorn först och se'n efter dom andra."

Det ryckte — af äkta smärta — kring hennes nåds smala läppar:

"Hon tror inte, de är angelägna att komma till Ullsjö, förrän de säkert vet, att de få följa mig i grafven. Jo, jo, Gustava, vi gamla bli glömda, och ingen har någon kärlek öfver åt oss, förrän kislöcket är tillskrufvadt och klockorna ringer."

"Å, så min nådiga tant säger — men det är klart, att ungdomen har sitt. Det har ju gått dem så väl allihop."

"Det har det, ja," flämtade hennes nåd, "de ha händerna fulla af lifvets härlighet, och ännu fetare blir det, när jag är död. Ullsjö är en godbit att dela till och med mellan sex. Och silfret och möblerna och konstsakerna." Hon tystnade och tillade efter en liten besvä-

att den ej till äfventyrs skulle kunna komma i strid med mannens — om hon får någon —, som ej har skapat sig en fond af erfarenheter genom att verka i belysning af maktens sol utan aflägsnat sig från verkligheten genom att lefva i önskningsgarnas och längtans värld med ett förtrolande fantasiens guldstoff öfver tingen, hon måste vara inkompetent på de områden där ett odladt viljelif är det första kriteriet på duglighet, resonerar han med en viss rätt. Stillheten, tjockan hindrar inte att försjunka i Gud och i estetiska njutningar, men den hindrar absolut aktivitet, där kampen står mellan viljor och galler realiteter. Är han riktigt inpyrd med maskulin dogmatism i maktfrågor, så vill han ej heller tillåta henne att vara aktiv och produktiv i religion och skön konst utan endast passiv och receptiv.

Han skulle både ha rätt och i alla tider få rätt, om lifvet ginge stricte efter hans bud. Men det gör det ej.

Dr Landquists empiriska undersökningar komma honom att göra följande observation: "Större delen af våra önsknings äro icke definitivt omöjliga".

Det äro det icke ens för kvinnan.

"Världens hasardspel underhåller hoppet. När möjlighetens port åter öppnar sig, kastar den fromma önskan af sig sin anspråklösa förklädnad och iklär sig viljans rustning."

När kvinnan ej är kufvad af mannens klubba eller dess symboler, då växer hon i lika full och fri mänsklighet som han. Då lyser möjlighetens intuition öfver hennes vilja och då ligger hon ej längre stilla som ett fartyg i tjocka, utan hon ilar fram för fulla segel, viss om vägen och med tro och hopp om möjligheten att finna medel att förverkliga sina ideal. Då blir hon en ledande kraft, kanske en reformatorisk ande i religion och skön konst, då tar hon sitt ansvar på hvilken plats hon än blir satt, kufvad ej af mannens klubba och dess symboler men af det egna jagets växande fordran på enhet och fasthet och sammanhang.

Så länge de fysiska maktmedlen gjorde allt, så länge gjorde hon klokast i att sträfva mot resignationens kulmen. Däri har hon ock blifvit mästare. Hvilken man och hvilket folk hon tillhörde var henne likgiltigt. Hennes vilja fick ej välja — var också oförnögen därtill. När de psykiska maktmedlen: sanning, skönhet, kärlek, godhet m. m. äro af afgörande betydelse, då lyser möjlighetens intuition öfver henne och hennes viljelif får impulser till odling. Dessa maktmedel äro åtkomliga för henne, hon kan falla dem, bruka dem, behärska dem.

Det ligger hopp i detta. Dör kvinnans själ, så dör mänsklighetens. Historien är också intet annat än ett upprepande af det ena folkets afdöende efter det andra. Men lefver kvinnans själ, så lefver folkets.

Kvinnomassans små båtar ligga nu antingen stilla i tjockan eller ock rädda de i blindo mot hvarandra. Men hvad är det för en djupgående revolution, som omskapar det ena folket efter det andra? Det är en rörelse, som uppstår däraf att den ena båten efter den andra styr ut ur tjockan och slår in på en af maktens sol belyst väg in i den verklighet, hvars evolution fortskridit så långt, att endast full och fri och hel mänsklighet står i samklang med dess kraf.

JENNY VELANDER.

Pellerins Växt-Margarin ersätter det finaste mejerismör.

rande hostattack, som Gustava lindrade med sockervatten och herbatabletter: "Här ha de gått och värderat och delat och bytt en gång om året. De vet nog precis, hur de vill ha det, fast det väl ändå blir tvister förstås. Undrar, om någon skall ha affect för gamla mammans stol och för sybordet — ånej — ånej..."

Hennes nåd började smått frossa i sin tragiska monolog, men med ens slocknade hon och sjönk ihop, liten och tunn, i den stora länstolen.

Gustava blef emellertid inte ängslig. Tant brukade taga sig en förmiddagslur och så kvickna vid till lunchen.

Hon läste tidningen så länge, höll den intill sina närsynt plirande ögon. Plötsligt fällde hon den i knät och satte sig att fundera på en notis, som gjort ett visst intryck på henne. Hon var mycket oskön, där hon satt, bredbent i anledning af sin korpulens och med hufvudet framskjutet mellan kullriga skuldror.

När hennes nåd efter beräkning matt slog upp ögonen, frågade Gustava:

"Var det inte kapten Gösta Barck, som umgicks så mycket här en tid?"

"Jo," svarades kort och — ännu kortare: "Hur så?"

"Det står om honom här..."

"Hvad då?— Nej, jag läser det själf."

Hennes nåd ryckte tidningen till sig. "Rask åldring," läste hon. "Förre kaptenen i armén Gösta F. Barck, hvilken en längre följd af år vistats utrikes, har beslutat föreläsa en cykeltur i hemlandet för att återse kära trakter. Kapten Barck fyller i dagarna sextiosju år, men är spänstig som en yngling."

Alldeles som Gustava nyss låtit tidningen falla, föll den nu också ur hennes nåds elfbensgula hand, men hennes blick släppte ej notisen ur sikte. Gösta Barck! För hans skull hade hon suttit här. För hans skull hade hon nekat sig kvällssol ute i världen, och han anade icke ens hennes tysta försäkelser. Han cyklade omkring, "spänstig som en yngling", medan hon väntade på döden som en omväxling, en sista trumf utkastad för att få hem ännu ett spel. De skulle stå omkring hennes säng, där hon hvilade mellan bländhvita lakan under ett ljusblått sidentäcke, och de skulle lyssna till hennes ord, därför att de sedan blefvo fria. När de under gångna år hälsat på, hade ifvern att ånyo lämna henne ryckt sönder deras meningar och ord till tomma flagor. Men den gången, då de stodo vid hennes dödsbädd, skulle stämningen och minnena taga dem, och hon skulle vara hufvudpersonen.

Hennes nåd lade med en trött suck hufvudet till rätta mot de uppstaplade kudarna. Hon tänkte som så ofta, att hon egentligen hela sitt lif måst nöja sig med broller. Aldrig hade hon riktigt spelat sitt hjärta rikt och varmt, aldrig gifvit sig hän. Det skulle ansetts opassande. Hennes lif hade brunnit ned som en välkött brasa, och nu stirrade hon in i askan, jämn och grå utan glimmande kol.

Gustavas torra röst störde henne:

"Männe kaptenen ställer kosan hitåt?"

Hennes nåd spratt till. De smala händerna skälfde som blad för en vindpust.

Gustava hade skriket igen, och det plågade alltid hennes nåd. Döf var hon inte. Hon fick en nervös hostattack, men sköt otåligt

ifrån sig både sockervatten och tablettorna. Med en röst, som ville vara stadig, sade hon: "Det är inte omöjligt, Gustava."

Mera nämndes ej om saken; men icke heller om att skicka efter doktorn och barnen sade hennes nåd ett ord. Tvärtom kom hon ned till första frukosten dagen därpå, och genom tjänstefolket fick Gustava veta, att hennes vördade tant besökt gästväningen, där hon icke satt sin fot på flera år.

Vid middagsliden kom trädgårdsmästaren upp med blommor från drifhuset. Där fanns bland annat två magnifika, jättestora, hvita krysanthemum.

"Sådana vill jag ha upp hvar dag," befallde hennes nåd. Hon satte dem själf i en kristallvas, men lyfta den orkade hon icke. Den gled ur hennes händer och slogs sönder. Hon betraktade spillrorna, hvari en blek senhöstsol lyste. Hvad hon tänkte, vet ingen, men öfver hennes spetsiga drag gled ett leende, då hon begärde en annan vas, husets dyrbaraste. Och blommorna skulle bäras upp på gula gästrummet, det, där ett ungdoms-porträtt af henne hängde.

Snön dröjde detta år. Man hann nästan till julen utan att ett enda snökorn föll på den frusna marken. Hennes nåd hade börjat tala om de ypperliga vägarna. Det var inte underligt, att cyklister frekventerade dem. En stund hvarje dag kunde hon sitta med skafflorgnetten för ögonen och blicka ut i allén. Hon hade ju alltid någon att vänta på; men länge hade det varit döden, nu var det det hon icke hunnit med i lifvet.

Så en morgon vaknade hennes nåd vid att något smällde mot fönstren, knappt hårdare än lekfulla barnafingrar, men outtröttligt som retsamma och odygdiga sådana.

Hennes nåd låg alldeles stilla och lyssnade. Det måste vara snön — den första vintersnön, och den gjorde strax allvar af sin ankomst. I tre dagar snöade det, och i tre dagar låg hennes nåd, angripen af sitt "bröstonda". Hon tyckte, att det var den våta, kalla snön, som packade sig samman inom henne och hämmade andedräkten, och hon blef med ens så rädd. Doktorn efterskickades och förklarade, att det var lunginflammation.

Den sjuka såg på honom med feberglansande, ångestsfylla ögon:

"Hinner han inte komma?" frågade hon.

Doktorn, som var van vid efterskickningsordern, uppfattade orden som en felsägning och försäkrade, att de hunno komma allesammans. Det var ingen fara. Hon skulle bara vara försiktig.

På natten blef hennes nåd sämre och fanliserade om döden, som kom cyklande och hade en stor vit krysanthemum i knapphållet.

Gustava vakade hos henne. Nu vore det nog skäl att skicka efter "de unga", tänkte hon, och när tanten framåt middagen föreföll fullt redig, sade hon:

"Tant önskar kanske, att jag underrättar konsulen och de andra..."

Hennes nåd hörde visst inte. Atminstone svarade hon ingenting. Efter en paus sade hon:

"Har Gustava hört talas om döden och risklockaren?"

"Nej, goda tant."

"Det var en gång —" orden kommo flämmande som när en ljusveke är nästan slut — "en gubbe, som skulle plocka ris ute i skogen. 'Att inte jag, fattig stackare, kan få dö',

pustade han ideligen. Så kom döden och ville taga honom med sig. Men gubben bad att först få plocka risknippan färdig och att få värma sig vid den..."

Gustavas frodiga händer visste inte hvad de skulle taga sig till och hennes hjärna hittade intet svar.

"Det va' en konstig historia," sade hon slutligen, och musögonen kröpo helt och hållet in i hufvudet.

"Tycker hon — ja, den är konstig."

Mera sade inte hennes nåd den dagen. Den följande föreföll hon bättre. Hon låg och luffade ut på snön.

"Det blir fullt slädföre till jul, Gustava."

"Ja, det blir det," svarade Gustava salfvelfullt. Hon tänkte på ett långt svart begrafningståg på den hvita snön.

"Om jag går igenom den här sjukdomen, kan jag lefva tills jag blir åttio år — det är jämnt tjugu år —, om jag får något att lefva för. Låter det inte som en lustig komedi, Gustava. Jag kunde bjuda alla mina barn på bröllop, vet hon. Då komma de väl."

Det skvatt till i feta Gustava. Hade tant blifvit tokig?

Det blef alldeles tyst en lång, lång stund. — I den tystnaden hördes tydligt annalkande bjällerklang. Dombjällror.

Gustava gick fram till fönstret, nyfiken på detta evenemang. Hennes nåd satte sig upp — utan hjälp. Uttrycket i hennes ansikte var nästan ungt, rösten hade en spräckt, men ljus klang:

"Det är han — han!"

"De är då två," muttrade Gustava.

Två var det verkligen, nämligen kapten Gösta Barck och hans unga fru, importerad från det soliga Frankrike. I salongen, där Gustava tog emot det "rara främmandet", beklagade kaptenen i utsökta fraser, att han icke skulle få nöjet att för sin mycket värderade ungdomsväninna presentera den ljufva blomman, hvilken skulle försköna hans vinter.

Gustava var artig och gästfri. Hon försäkrade, att hennes nådiga tant skulle bli otröstlig, om inte kaptenens stannade öfver natten, och hon följde dem själf upp till det gula gästrummet, där två stora, hvita krysanthemum stodo i husets dyrbaraste vas. —

Men därefter i hennes nåds sängkammare utspelades en kort sista akt. Alldeles ensam låg den lilla skrupna kvinnan där och kämpade med döden. Ingen var hos henne; intet enda af alla de vackra och kärleksfulla ord hon så ofta drömt sig, fick hon lyssna till. Det sista ljud hon förnimbart uppfattade, var en ung, klar, främmande kvinnoröst och ett lågt, smekande skratt. Genom portärer och halfstängda dörrar trängde denna vackra stämman in till henne med de orden: "mon mari bien-aimé, mon Gustav..."

Den sjuka förstod inte riktigt innebörden, men hennes hjärta började hamra i ångest. Så kom ett svårt anfall af andnöd. Hon ville ropa på Gustava, ville ringa, men allting var så långt borta i ett ogenomträngligt mörker... Hon trodde, att hon skrek högt. En cykel susade fram öfver täcket; den skar in i hjärtat... barnen... nu...

Två stackars händer famlade efter andra att slutas i — värmas af — — En brusten blick stirrade fåfängt efter ljus — ljus på scenen.

Så föll ridån utan att någon gifvit akt på att skådespelet slutat.

A. SELANDER & SÖNER,

GÖTEBORG & STOCKHOLM.

Den som anskaffar möbler, utan kostnadsförslag från oss, går kanske miste om just det, som skulle passat honom bäst.

40-årig erfarenhet som en af de förnämsta möbelfirmor i landet hafva

KONSTNÄRLIGT SKOLAD LEDNING.

BINDANDE GARANTI FÖR - - -

FÖRSTKLASSIGT ARBETE. - - -

För STOCKHOLM:

Särskild MÖBELARKITEKTBYRÅ

med profulstställning, Norrmalmstorg 18.

Föreståndare: **Sigge Almén.**

Detalj af Georg Paulis väggmålning i Jönköpings högre allmänna läroverk. Till vänster å bilden: konstnären. O. Rylander foto.

HOGTARADE!

Härmed får jag infria ett gifvet löfte att sända några upplysningar, rörande mina väggmålningar i Jönköping. Tillkomsten af dessa hänger samman med att jag fått min skolunderbyggnad i Jönköping, min födelsestad. I trapphuset till högtidssalen funnos ett par tomma väggfält, som, när rörelsen att pryda skolor med konstverk uppstått, särskildt väckte min uppmärksamhet. Medel därtill tänkte jag att man alltid skulle kunna erhålla från det industririka samhället, men härför bedrog jag mig grundligen. I stället fick jag anlita bidrag af ett par stockholmare, som förr varit elever i Jönköpings skola, hvarjämte jag själf också skulle satsa en del. Under dessa förberedelser hade emellertid beslut fattats om en ny läroverksbyggnad, och i denna låg fältet något annorlunda, men lämpade sig likafullt till dekorerung.

Det skulle föra alldeles för långt att genomgå de olika faserna på dessa väggmålningars stilutveckling. Att den hittills af mig och andra tillämpade realistiska stilen inte kan bli verkligt monumental, d. v. s. verkligt intim med arkitektur är väl nu, sen man fått genomgå barnsjukdomarna, tämligen klart för litet hvar, ehuru väl ännu en del stafflimålare envisas att måla ner väggar med illusoriska vyer och utsikter... Men för att inte stilen skulle bli blott och bar kopia af äldre arkitektoniska stilar, eftersträfvade jag som ett plus känslan af verkligt modern konst, fastän denna ju till sin läggning varit bra litet dekorerande. Hur jag löst denna uppgift vill jag naturligtvis inte själf döma om, men däremot ta mig friheten råda enhvar, som intresserar sig för hithörande saker göra en afstickare till den gudomligt vackert belägna (men tyvärr rätt ledsamma) Västerstaden. — Ämnet för fjolårets målningar, dem i trapphuset och hvilka jag håller ganska styft uppå, är "Mens sana in corpore sano", och har jag därigenom fått tillfälle att behandla den nakna manliga kroppsbyggnaden, tills dato kanske det vackraste

En ny monumental väggmålning.

KONSTNÄREN GEORG PAULI HAR I DAGARNA fullbordat en stor dekorativ väggmålning i Jönköpings nya läroverksbyggnad, hvilken målning på samma gång utgör en gåfva till läroverket från konstnären, som i sin ungdom tillhört läroverkets elever. På vår anmodan har hr P. här nedan uttalat sig om sitt arbete, af hvilket vi af tekniska skäl endast meddela en detalj, dock tillfyllestgörande för att ge läsaren ett begrepp om dess komposition och stil. Och härmed lämna vi ordet åt konstnären.

vår skapare åstadkommit — inte minst ur kubistisk synpunkt. — Ja, kubism! däraf finnes ej så särdeles mycket för den, som sett denna rörelses alster i Paris; men om man jämför mina väggmålningar med andra moderna, torde man dock kanske utleta att jag haft åtskillig nytta af de kubistiska studierna i Paris. — På Jönköpingsborna slogo emellertid inte dessa målningar vidare an. Ja, så lite att vederbörande knappt ville taga på sitt ansvar att emottaga mitt erbjudande att dekorera absiden i högtidssalen. Men sen jag fått rekommendation från Ofverintendentsämbetet, som sett mina skisser, släpptes jag lös på dessa stora väggfält — det nedre, i midten, håller 11 meter × 3 meter. Och efter en månads knog med hjälp af gymnasten Avén och min son Göran, för ornamentiken, är arbetet nu fullbordadt. Först som sist vill jag säga att detsamma är vida beskedligare än trapphusets dekorerung, intimare, mera verkande gobelin kanske. Det föreställer i öfversta fältet "Iduna", de andliga idrotternas beskyddarinna, och i det undre en rad gestalter, som skola symbolisera dygder hos medborgaren och egenskaper hos intellektet. Räknadt från vän-

ster har man alltså "Arbetsamhet", en kraftig smed, som räcker sin hand åt hjälteynglingen "Modet". Gesten i detta handslag tänker jag mig kan ge en sensation af den solidaritetskänsla, som bör vara hvarje god medborgares förnämsta dygd. Vid sidan sitter "Vaksamheten", denna framställd i en kvinnas skepnad. På andra sidan det stora trädet, i hvars skugga mina "dygder" placerats och som ju kan leda tanken ett ögonblick på det bekanta "kunskapens träd", sitter en gubbe något böjd öfver en stor bok, det är "Vetandet". Så ha vi "Reflexion" och "Inspiration", den begrundande kvinnan och den hänförde ynglingen med lyran i ena handen, den andra utsträckt mot en ljusknippa som genombryter löfverket.

Färgerna i denna senaste komposition, som jag tyvärr grumlade genom upprepade påmålningar i allt det gröna, bestå af fyra eller, utom det gröna, af caput mortuum, guldockra och cobolt; öfvervägande äro det gula och gröna.

Det syntes mig som om det sista arbetet skulle bli något mer populärt eller rättare mindre impopulärt än det äldre i trapphuset. De äro dock målade i allvarligaste afsikt att åstadkomma mitt bästa, ehuru jag af naturliga skäl varit mer begestrad för trapphusets väggfält — då ju den senare dekorationen snarast tillkom för att hindra att någon stafflimålare förstörde ett så utomordentligt tillfälle till verkligt monumental behandling. —

Slutligen, för att inte byggnaden i öfrigt skulle alldeles sakna dekorerung, skänkte jag ett tjugotal skisser och kartonger till äldre väggmålningar såsom dem i Riksbanken, Dramaten, Ostermalms läroverks sångsal och Villa Pauli, Djurholm, och hvilka komma att placeras i korridorerna. Man får härigenom tillfälle att jämföra mina arbeten före och efter genombrottet.

Högaktningfullt
G. PAULI.

Kobb's Honkong Thé

är den mest omtyckta thédryck.
Till salu i alla finare speceriaffärer.

Driftiga kommissionärer

å alla platser, där vi förut icke äro representerade, antagas mot hög provision. Tillskrif genast
IDUNS EXPEDITION, STOCKHOLM.

HJALMAR NORRSTRÖM 60 ÅR.

Konstnären i sin ateljé ute på Storängen. Nyta- gen fotografi för Idun af A. Blomberg.

SOM EN AF DE FORSTA konstnärer, hvilka hade mod att bryta med den ännu på 70- och 80-talen härskande fördomen bland konstnärerna mot den tillämpade konsten nämnes Hjalmar Norrström. Ehuru elev vid Konstakademien, hvilken han lämnade 1874 efter fem års studier, ägnade han sig redan från början af sin själfständiga bana åt konsthand- verket.

Ett med- verkande motiv till detta hans val af bana var väl att han var Eskilstu- nabarn och utgick ur en fam- ilj, där den hand- verks-

skicklighet öfvades, som sedan gammalt är Eskilstunas stolthet och privilegium.

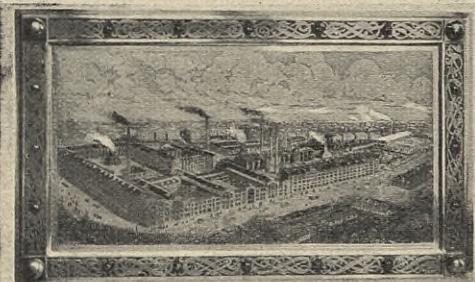
När Norrström, efter att ha fäst uppmärksamheten på sig här hemma genom sina mönsterritningar till konstslöjdens bruk, erhöi stipendium från Wallmarkska fonden år 1877, tog han vägen till Paris, där den unge konstnären idkade studier vid École des Arts de- coratifs. Lärdomarna därstä- des och arbetet tillsammans med den berömda svenska konstnärskolonien, af hvilken Norrström blef medlem, utvecklade hans begåf- ning, och det var som en inom sitt område färdig konstnär, som Norr-

ström efter några års Parisvis- telse återvände till Sverige. Han slog sig nu ner i Eskilstuna och det var nu närmast som stål- etsare han gjorde sig känd. Hans namn är i denna egenskap fäst vid ett stort antal af dessa prakt- pjäser, som i alla tider utväxlats mellan furstliga personer eller hugfäst jubileer och högtidsda- gar.

Norrström är dock icke enbart ståletsare, han är mångsidig och experimenterar ständigt med nya dekorativa föreningar af metaller- na. De arbeten af hans hand vi i dag, med anledning af hans 60-årsdag, afbilda äro prof på olika arter af dekorativ konst. Så är t. ex. lacket till det skrin, som utgör bild 1, utfördt i guld och emalj, medan skrinet för

Vas i ciserad och oxiderad brons, gåfva till ar- kitekt Ludvig Peterson på hans 60-årsdag. Me- daljongerna kring vasen framställa arkitektur, skulptur, målning och mureriarbete.

Etsadt och förgylldt stålskrin. Gåfva till general- direktör Sigmund Bergman i Berlin på hans 60- årsdag, från alla hans agenter i Europa. Inuti locket: de olika landens vapen i guld och emalj. På locket: de elektriska Bergman-fabrikerna i Berlin.

ström stora Bergman-verken i Berlin och ägare af det nyss nämnda skrinet, som skriver: "Ni har vid teckning- en och framställningen af detta skrin gifvit uttryck åt min förbindel- se med främmande land och åt mitt livsverk tills dato på ett så märk- värdigt vackert sätt, att jag känner mig uppmanad att uttrycka mitt hjärtligaste tack äfven till eder."

Vid fyfylla sextio år är konstnä- ren alljämt lika verksam och hans konstnärligt inredda hem å Stor- ängen är icke blott en hviloplats, utan lika mycket en arbetsplats, där han ännu torde väntas af många alstringsrika år på de konstområ- den han så öfverlägset behärskar.

öfrigt är af etsadt och förgylldt stål. För en annan praktpjäs har kopparn, förgylld och försilfrad, fått vara material. Dessutom har Norrström på senare år ägnat sig åt ren skulptur och å konstutställningar har man funnit hans vackra bronsstatyetter.

Till dessa randanteckningar om Hjalmar Norrströms livsverk foga vi ett omdöme från en af de personer, hvilka er- hållit en minnes- gåfva, ut- förd af hans hand. Det är gene- raldirektör Sigmund Bergman, innehaf- ren af de

Vas af etsad oxiderad, förgylld och försilfrad koppar med fotbollsmotiv.

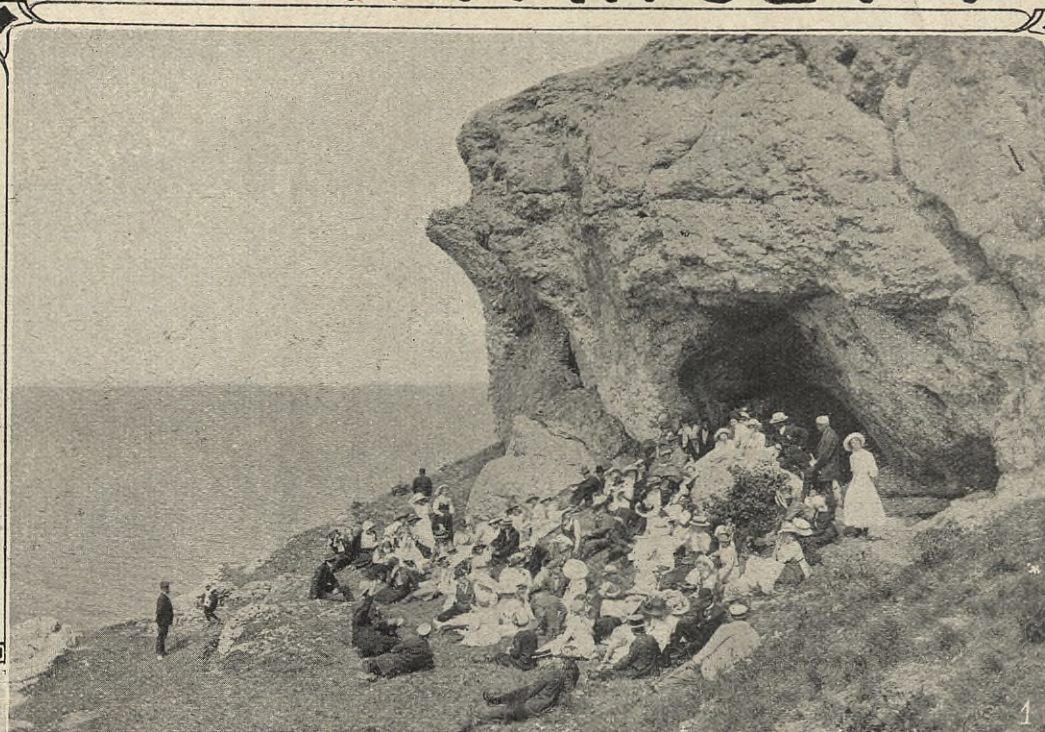
Vas af etsad, oxiderad och förgylld koppar med vintermotiv, skidåkning.

MIDSOMMARTINGET I VISBY.

VARA BILDER från de festliga midsommardagar i Visby, då båtar från Sverige och Finland förde svensk ungdom från båda länderna till ett möte på halfva vägen, ge en god föreställning om några minnesvärda ögonblick under de tre dagarnas samvaro. Visby ruiner i sommarsoi var möteslokalen, tal och sång uppfyllde programmet, och det fanns god

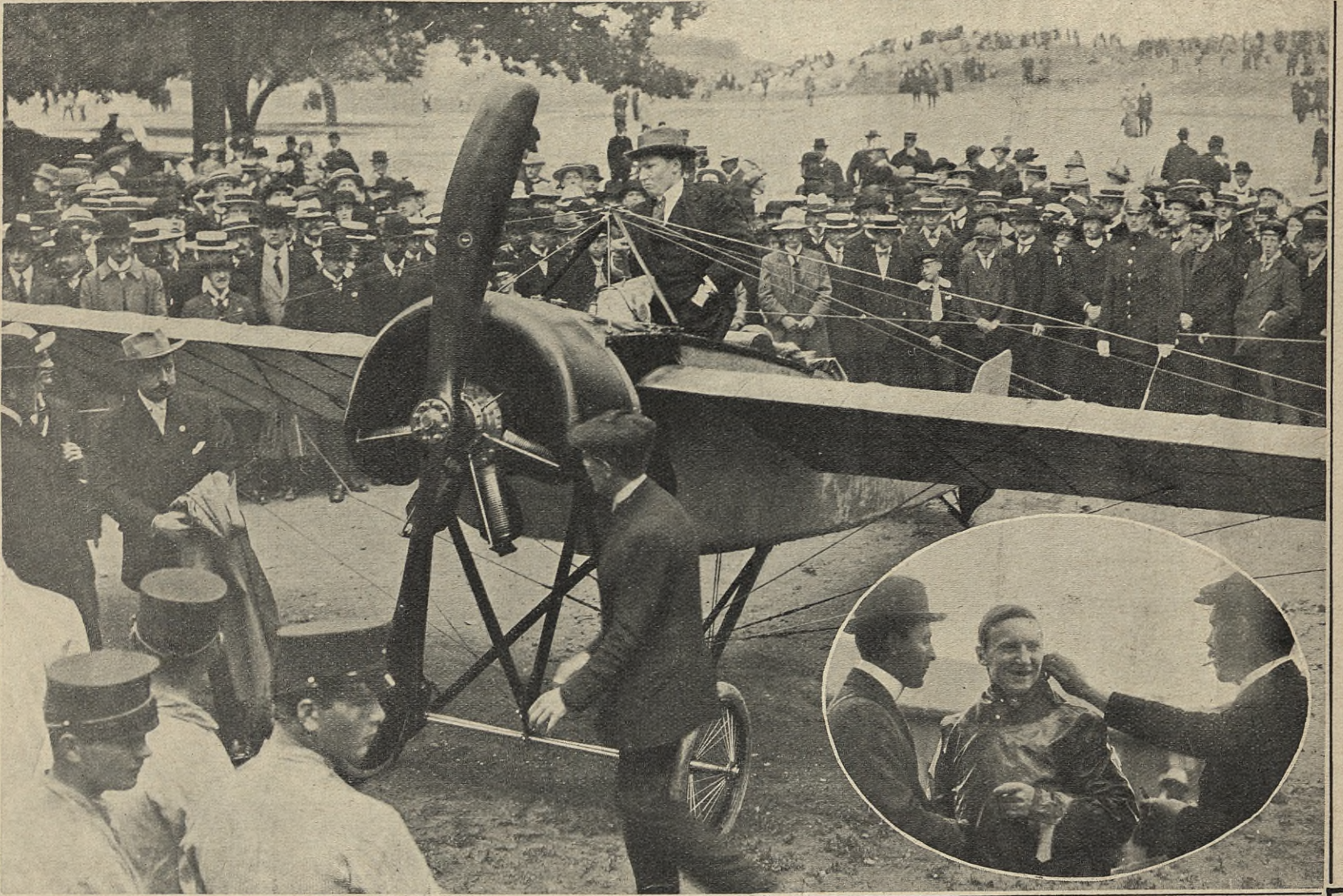
både om talare och sångare och om ämnen allt tala och sjunga öfver. Man var ju samlad kring "svenskhetens stora idé", som den svenske färdledaren uttryckte sig. Detta gaf mötet dess stämning, det var svensk-finnarnas närvaro som gjorde svenskhetens betydelse starkare lefvande för svenskarna själfva. Allsvenskheten har efterträdt skandinavismen.

1. Mötesdeltagare församlade på Högklint. 2. "Lunkan" sjunger "Du gamla, du fria" för den uppvaktande svensk-finska ungdomen i Kneippbyn. 3. Kvinnliga Stockholmsgymnaseters uppvisning på Bennbergs betning. 4. Brage-kören sjunger i St. Katarinas ruin. 5. Bondeskalden Carl Larsson i By talar. — Hilmer Schelin foto.

En luftens

BRINDEJONC DES MOULINAIS HAR VARIT dagens hjälte i Stockholm alltsedan han tidigt på morgonen den 25 juni anlände hit på sin mer än djärfva flykt öfver Östersjön och tog hufvudstaden så godt som på sängen. I sin täflan om Pommerypriset har han när detta skrives tillryggslagt luftvägen från Paris till Stockholm via Warschau, Petersburg och Reval och härifrån vidare till Köpenhamn, den sistnämnda färden en grandios flykt i regn, solsken och delvis ganska stark vind öfver det svenska landet och med en snabbhet, som endast fåglarna och stormen torde kunna öfverträffa. Det hela tog nämligen endast

segerherre.

något öfver fyra timmar — en i sanning lyckad flygarbragd! När dessa rader komma under våra läsares ögon, är Brindejone antagligen välbehållen tillbaka i Paris, för så vidt ej de entusiastiska fransmännen i sin hänförelse slitt honom i bitar. Vår öfre stora bild visar den unge aviaten stående i sitt monoplan under förberedelse till söndagens start ute på vårt stockholmska "flygfält." Den lilla medaljongen återger hans påklädning för luftfärden och nederst synes prins Eugen i samtal med flygaren. — W. Lamm foto.

H VEM ÄR BRINDEJONC DES Moulinais? Han är Brindejone helt enkelt, mannen, hvars namn är på allas läppar och hvars lof sjunges i alla tonarter: "aviaternas konung, flygkonstnären, den fenomenale, den dristige, skicklige, dödsföraktande piloten", som slagit världen med häpnad i ett crescendo, hvilket strax efter den hvinande färdens början tvang fram frågan: när möter han sin säkra död?

Glosor och omdömen som dessa var det som upptogo sinnena hos de på Gärdet väntande den minnesvärda 25 juni, då den spejande aviaten med sina 150—175 km. fart nalkades de svenska skären. Och sådan hänförelse som blott vi svenskar äro mäktiga visa inför en främlings storbedrift, uppväckte han, när areoplanets dofva propellerton började förnimmas. Man såg tårade ögon och förstod att blott de uppriktigaste känslor stego upp till välkomst åt flygmannen.

Det första intrycket... Den som skrifer detta var den förste svenske tidningsman, som hade att fullgöra sin intervjuarplikt mot Brindejone des Moulinais. Jag kände ovillkorligen att alla de stora orden, som användts att förhärliga flygbragden och som nu borde spärras efter den ståtliga häfsflykten, dristig som örnens, icke voro de rätta. Brindejone gör icke intryck af gigant. Hans ung-

domliga ansikte har icke ännu ens fått manlighetens linjer — det är ynglingens vekhet öfver dem. Han har gjort ännu en bragd. Han gläds däråt. Men att han nyss sväfvat därute öfver öppna hafvet med döden lurande under sig är svårt att fatta.

Den unge aviaten verkar ödets trotsare, icke den starke, beräknande teknikern eller sportsmannen. Man frestas till och med att tro — jag går dock då för långt — att han ej vägt chanser för och emot under sin hundramila färd eller åtminstone vägrat vägen visa som den ville. Han sätter spetsen af sitt svärd på Nornans bröst och säger: du skall vika! Skaldeordet ger enligt min mening det bästa uttrycket för Brindejone som aviat. Tio andra kanske skulle gå under på hälften så svår färd, men Brindejone, ynglingen, besjälad af ande från de franska örnarnas segerlid, går från framgång till framgång. Tror han månne på lyckokraften i de otaliga namnen och sentenserna som klottrats på hans monoplans vingar och kropp?

För första gången fördes med Brindejone flygpost öfver Östersjön. Det var en liten packe ryska tidningar och några bref, som gjorde färden öfver hafvet. Det var blixtpost. Varslar icke det om areoplanet som revolutionär bland samfärdsmedlen?

PAPERASSIER.

Den förtrollade trädgården.

En historia från 90-talets Stockholm.
Af HJALMAR WALLANDER.

I.

DET VAR EN VACKER, VARM sommardag som provisor Martin Lennanders fru dog.

Körbärsträden stodo i blom, himlen var blå och hög, humlorna, nyss väckta ur sin vinterdvala, brummade och bien foro för första gången ut på ströflåg. Det var en gudomlig dag och en livets dag, men ändå kom Döden.

Provisorn, redan då en man på fyrtio, grät stilla vid sin hustrus bår.

De hade lefft ett helt kort äktenskap som förblifvit barnlöst till stor sorg för provisor som älskade barn. Men deras samlefnað hade i alla fall varit den lyckligaste, full af harmoni och ömsesidig förståelse — de båda makarna böjde sig fåligt under ödet och hoppades. Tills sjukdomen kom och läkaren efter några besök ej mer kunde lämna något hopp om tillfrisknande...

Så kom slutet strax före pingstiden.

Men nu var det tio år sedan den dagen.

Provisorn hade åldrats, blifvit en enslöring och gick högst ogärna ut. Vänner såg han sällan. Kaptenen, hans bästa vän, var död sedan många år och familjen hade han — tappat ur sikte. Han höll sig mest för sig själf, lefde stilla i sina minnen, bland sina tafloer, böcker och blommor och blott hvar fjortonde dag tog han emot besök. Då kom en gammal f. d. pianolärare upp och spelade Beethoven.

Dessa affnar voro helgdagsstunder af oförgällig lycka.

Musikalisk "ut i fingerspetsarne", ehuru egentligen ej själf utföware af musik, erfor provisor samma lättfnad af musiken som sagens besatta af änglars närvaro. Han förvandlades och blef en annan. All dysterhet försvann. Sorgsna minnen veko. Allt blef ljus och sol... Och när pianoläraren som avslutning ändligen tog Appassionatan, då grät provisor och försäkrade att han ej mera var på jorden utan i himmelen hos henne, bland de saligas härskror...

Däremellan tog provisor aldrig emot någon, syntes sällan på någon nöjeslokal och gjorde för öfrigt intet väsen af sig. Till nästa fjortonde dag, då pianoläraren återigen ringde på den gamla strängklockan i det gula lilla barrockhuset högt uppe i Katarina och blef insläppt. Då brusade pianomusiken ännu en gång ut ur något på glänt stående fönster och folk, som gingo förbi, stannade och lyddes.

— Nu har aptekaren bal, sade de obildade och fortsatte.

Men de som händelsevis förstodo musik, de hörde, att här sväfvade musikens genier ut öfver en nästan bortglömd gata, hvars förnåma stillhet blott i ännu högre grad förhöjde stämningen. Och när musiken framemot midnatt upphörde, sågo de kvarvarande matsalens gardiner fällas, skuggor skymta därinnanför och två personer afteckna sig mot gardinens djupa blåmålning.

Då var Beethoven glömd på fjorton dagar igen, men nu var det hushållerskan, som i stället regerade, (lefft behagligt regemente förresten!), ty vid samma tid voro både provisor och pianoläraren hungriga och på matsalsbordet stod ett smörgåsbord, som kunnat reta aptit på en sten.

Långt efter midnatt sågs ljus i provisorns matsal och först mot morgonen höll en sömning droskkusk utanför det gula huset och förde den mer än belåtna pianoläraren till dennes bostad långt borta på Östermalm —

Så hade det nu gått till i flere herrans år.

II.

Provisorn vaknade denna morgon med en känsla af att något skulle hända.

Det hade regnat hela föregående dag och på natten, men nu sken solen ljum och god öfver trädgården och en underbar doft af regn och varm mylla mötte honom, då han slog upp fönstret. Träden stodo fullöfvade, ehuru det bara var strax efter pingst, apeln midt i planen hade börjat blomma och syrenhäcken stod i beråd att slå ut sina doftknippen, det behöfdes bara ett par dagars värme till. Gräsmattorna voro gröna och glittrade af regn, och sparfvarna förde ett lif i buskarne så att det var lust och glädje.

Provisorn stod länge och njöt af allt detta och när han klädt sig och druckit sin kopp mjölk som vanligt, greps han af en plötslig lust att promenera, tog hatt och käpp och gick ut.

Det var länge sedan han tog en långpromenad, men nu ångrade han nästan att han inte gjort det förr. Promenaden gjorde honom spänstig och lätt till sinnes. Solen sken honom rakt i ansiktet, himlen var blå och högt, högt i rymden singlarde måsarne med

nästan orörliga vingar. Hans intresse vaknade — herregud! det fanns ju så mycket att njuta af. Han hörde vagnar larma förbi och fann näslan en glädje i larmet. Spårvagnarna pinglade lätt som musik... och han stannade då och då för att titta på dufvorna som badade i regnpölarne och på barnen som pålade i rännstenarne, gjorde fördämningar och lekte ingenjörer.

Provisorn älskade träd och grönt och följande en ingivelse vek han af från stråkvägen in på en liten gata, som i sakta stigning ledde upp emot en parkplåtå. Gatan var en typisk Södergata, kvarter med små kåkar, roströda plank och några borgarhus från förra århundradets midt. Innanför planen stodo täpporna gröna och väsnades hela skaror af sparfvar och i fönstren lyste pelargonierna röda... allt bildande tillsammans en så vacker tafla att provisor stannade och länge stod och såg på härligheten.

Plötsligt rycktes han ur sina drömmar af musik.

Musiken, tydligen utförd af en kvinna, kom från ett af de små borgarhusen, till hvilket en vackert ornerad port i rokokostil förde, och när provisor gick närmare, frapperades han af den känsla hvarmed stycket — en nocturne af Chopin — spelades.

Emellertid gick han fram till porten, öppnade och såg framför sig en den näpnaste trädgård — helt enkelt förtrollande i sin hvita blomskrud. Öfver ansade blomrabatter, där gula och röda tulpaner gifvo sommarfärg åt det friskt gröna på gräsmattor och syrenhäckar, bredde körbärsträd och aplar ut hela sin öfverväldigande rikedom af hvitt och rosa och bakom allt detta skymtade en gulmålad byggnad med veranda, omgifven af klångbönor och vildvin. Ena fönstret stod öppet och därifrån kom musiken, hvilken likväl efter ett par ackord slutade just som provisor satte foten på den sandade gången.

Först tänkte han vända, inseende att han beträdt fridlyst område, men musiken och den lilla trädgårdens följika skönhet höllo honom kvar och han vaknade ur förtrollningen först då en flicka i tjuguårsåldern trädde ut på verandan.

— Söker min herre någon? frågade hon.

— Nej, mitt barn! svarade provisor leende och steg fram på sandgången. Men jag kunde inte motstå frestelsen att gå in och beundra er vackra trädgård.

— Ja, här är verkligen gudomligt om somrarna, sade den unga damen och log ett barns leende. Pappa höll så mycket af trädgården när han lefde...

Där hon stod på verandan, midt i all vårlig skönhet af blom och grönska, såg hon verkligen ut som en sagens prinsessa... det guldgula håret sken i solen. Provisorn sade:

— Jag hörde någon spela en nocturne af Chopin — var det ni?

— Ja, svarade den unga damen och rodnade.

— Då ber jag

Föregående söndag besökte konung Gustaf under sin östgötafärd det lika berömda som idylliska Söderköping och mötogs af stadens magistrat och stadsfullmäktige, läkare m. m. Vår af fotograförman Dagmar Eriksén tagna vackra bild framställer konungens ankomst till den flaggsmyckade staden, hvarvid hvitklädda unga flickor bildade häck, där landsfadern passerade.

få komplimentera, sade provisorn och lyfte hatten af sina vackra musikerlockar. Jag har sällan hört Chopin spelas så con amore och det är en sak som jag förstår mig på.

Det var komplimanger som dugde och den unga flicka böjde sitt vackra huvud till ett tack.

— Ni talte om er far, fortfor provisorn. Var er far trädgårdsmästare?

— Nej. Min far var kapten.

— Så! utbrast provisorn med vaknande hägkoms! Kanske sjökapten?

— Far förde "Thyrion."

— Tänk! sade provisorn och hans blick fick glans. Så underligt! Här går jag och strosar för mig själf och kommer rakt i fagorna på gamla bekanta! Vet ni hvad, fröken Thea — för nu ser jag att det är lilla Thea, hon var bara en liten tös då — hennes far och jag var gamla bekanta! Det är alltså med min vän Törners dotter jag talar... Jag är Lennander. Kommer hon ihåg farbror Lennander?

(Forts.)

Fem små resebref.

IV. Alger.

FN KVALL FÖR UNGEFAR ETT år sedan såg jag Algers ljusrampers försvinna såsom jag trodde för alltid ur min syn, men ett vänligt öde har nu åter fört mig hit. För mitt minne har det stått som en hänförande plats, men jag fann det i år ännu mera ljusande. Förra gången kom jag från Europa, nu från ett svafvelställe på Sicilien, och därför blef motsatsen så mycket starkare.

Ingen som älskar solsken, och det göra vi nordbor i allmänhet, kan göra sig en föreställning om, hur man kan komma att afsky en sådan där solsteckt liten stad på sydsidan af genomglödgade berg. Licata hette detta inferno. Husväggarna gapade med tomma fönsteröppningar efter luff och taken tycktes man ha lyft af, för att det skulle kännas mindre kvafft. Skuggsidan af gatan myllrade af kvinnor och barn, ständigt upptagna med att kamma sitt ramsvartha hår. Männen sulto på ristoranton och talade väl illa om turkarna, eller voro de ute på sardinifiske, om de ej på sviktande skuldror buro höga staplar af små halmhattliknande korgar fyllda med svafvel för vår ångare. Men hvad de än sysslade med, voro de ytterst nyfikna på främlingarna och ville gärna ha något som minne af oss, helst en slant.

En eftermiddag togo vi oss det orådet före att gå utåt landet, till en bergslutning, som lockat oss med något som på afstånd tycktes vara grönska. Det borde ju ej kunna vara så särdeles grönt, eftersom det ej regnat sedan i mars. Det var det ej heller, men det var dock träd. Johannsbrödsträd hängde fulla af gröna baljor sådana som man tyckte var goda, när man var barn, fikonen frestade mörkvioletta, mandelträden buro grålundna frukter och hela lundar af silfvergrå olivträd, vridna och vresiga, men rika på frukt, påminde oss om vår kaptens gyllene regel för tillagning af sallad: tag salt och peppar som en förståndig människa, ältika som en gnidare och olja som en slösare. Vi kommo verkligen hem igen, åtskilligt smärtare än vi börjat promenaden och då vi på allvar lämnade Licata var det med den önskan, att hvarken vi eller någon af våra vänner må behöfva komma dit.

Om Alger kan sägas påminna om någon svensk stad så är det Helsingborg. Från hamnen leda trappor upp till en präktig huf-

Kvinna i Alger.

vudgata, som hvilar på arkader. Längs denna sträcker sig en ändlös rad af hvita femvåningshus med utsikt öfver Medelhavet och som när om kvällen ljusen tändas ge intryck af en festlig illumination. Bakom dem stiger staden upp i terrasser mot höjder, där låga vidsträckt skogar med sin grönska täcka bergssidorna. Högst uppe står en hvit jätteobelisk, hvilken liksom Kärnan samlar hela panoramat i en slutpunkt.

Lifvet på gatorna ger en uppiggande känsla af blandning af Europa och Afrika, af fransk elegans och österländsk nakenhet eller lump. Damer klädda efter sista parisermod i snäfvä kjolar och klackar höga som Eiffeltorn snudda förbi arabkvinnor i vidlyftiga omhöljen, slöjor för ansiktet och bara smalben. Herrar i redingote med hederselegionens band i knapphållet trängas med svarthyade kabyler i brokiga pallor. Barn iklädda endast en tredjedels skjorta och förresten smuts, solsken och en cigarrett, dyka upp öfverallt, muntra och djärfva, sälja något, tigga eller snatta, allteftersom det faller sig. Eleganta spårvagnar i stil med de rena dammfria gatorna och tunga oviga kärror på otroliga hjul förspända med fem magra hästar i rad.

Efter en väl serverad och väl lagad lunch på Brasserie Gruber förefog vi en biltur genom staden och omgifningar. Från stadsparken, där solfjäderspalmer och bananträd kände sig som hemma och ej som botaniska rariteter gick vår färd förbi rader af buliker, förbi kyrkor och moskéer uppåt, uppåt tills vi nått stadens gräns och kommit ut på landsbygden. Innanför höga gallergrindar bland grönskande träd och blommande rankor stodo hvita villor och sofvo sin sommarsömn, ty här flyttar man ut på sommarnöje om vintern, och om sommaren far man till Europa för att få lite svalka. I ett af dessa hvita drömslott bor f. d. drottningen af Madagaskar som fått det af franska regeringen jämte ett visst antal sidenklädningar om året i ersättning för sitt förlorade rike. Hvem vet, kanske delta mer än ersätter kronans glans och undersåtarnes kärlek! Ett stycke längre bort med en enastående utsikt öfver golfen glimmar guvernörens sommarpalats i en välvattnad oas. Det är uppfördt i mohrisk stil med

öppna svala gårdar och springbrunnar. Väggarna äro klädda med antika fajansplattor i färgrika mönster, och marmortrappor leda upp till svala praktsalor. En svartmuskig inföding i prakttröd tröja och hvita byxor låter sina hvitögon och tandrader blixtra till min frus ära.

Längs svindlande afgrunder beväxta med taggig kaktus och blommande pelargonier ila vi nu nedåt mot staden, göra en sväng under alléer af dadelpalmer och eucalyptusträd, fånga i förbifarten skymtar af lysande blommor och frukter och känna oss glada att lefva och bo i ett land, där gräsmattor och skuggande bokar kunna få njutas af alla.

Den del af staden, där arabbefolkningen bor, skiljer sig fördelaktigt från liknande stadsdelar i Alexandria genom sin snygghet och luktfrihet. Nå, alling är ju relativt! Vi togo en droska kl. 10 på kvällen för att göra en åktur genom densamma och se hur Ramadan firades. Vid öppningen af en smal gränd stannade vår kusk, tillkallade en arabpojke, som sattes att vakta hästar och vagn, hvarpå vi stego ur och under hans ledning började streta uppför gränden. Vi kommo in i ett virrvarr af gator, smala som springor, fyllda af skuggor och hemligheter. Längs husmurarna sulto män och gubbar i långa rader sakta pratande eller rökande, inne i de öppna kaféerna flämtade osande fotogenlampor och lyste på grupper, som spelade med smutsiga kort eller drucko kaffe. I stånden väntade hela berg af vattenmeloner och kaktusfikon ännu på köpare, som nu på kvällen skulle hålla sig skadeslösa för dagens fasta. Inne i mörka gluggar och portar ligga klädbylten och soffa på hårda stenar. Hur väl de kunna behöfva Mohameds himmel att drömma om! Vägen bär än uppför än nedför branta breda trappor, och genom smala öfverbyggda passager, där plötsligt en hvit burnus eller en röd tarboush lyser ur dunklet. Alltsomoftast stannar vår förare för att se efter om han har oss alla med sig, och man känner sig en smula kuslig när mörkret blir mer än vanligt svart eller fofen slinter i den hala rännstenen i gatans midt.

HAMED.

“Småbarnshem.”

STIFTELSEN SMÅBARNSHEM, SOM torde vara bekant för Iduns läsare genom den utförliga skildringen i vårt barnavårdsnummer, riktar i samband med redogörelsen för sitt tionde verksamhetsår en varm uppmaning till för dess arbete bland ensamma mödrar och barn intresserade att undersöfja dess verksamhet. Som bekant torde vara, äger föreningen två hem, det äldsta i Djurholm, där under 1912 vistats 44 mödrar och 56 barn, det andra i Stockholm, där under samma tid 22 mödrar och 31 barn vunnit tillflykt. Intressanta uppgifter lämnas i redogörelsen för hur det gått de 250 barn, som under årens lopp lämnat Småbarnshemmen. 75 af dem ha fått följa med modern, i 16 fall af dessa har modern blifvit gift med barnets far, i 36 fall erhållit sådan plats att barnet fått följa med. 55 af barnen ha kommit till morföräldrar eller andra anhöriga, 55 utackorderats i goda hem i Stockholm eller landsorten, 13 blifvit tagna som egna, 19 kommit till barnhem, 8 till sjukhus. Alla barn som lämna småbarnshemmen stå under Barnavårdsbyråns inspektion.

Småbarnshemmets samarbete med Barnavårdsbyrån i Stockholm har ledt till det missförståndet å en del håll, att de bägge företagen skulle vara ekonomiskt samhöriga och att t. ex. donationer till Barnavårdsbyrån komma äfven Småbarnshem till godo. Då den senare stiftelsen emellertid är ekonomiskt själfständig böra de, som vilja stödja den ekonomiskt, vända sig direkt till stiftelsen Småbarnshem, Djurholm. Styrelsens ordförande är förste stadsläkaren doktor I. Andersson, Stockholm, och sekreterare fru Märta Ekhoff, Djurholm.

Wettergren's
KAPPOR
&
KOSTYMER

BÄSTA SMITT
OMSÖRSFULLASTE ARBETE
ERHÅLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET

OFVANSTÅENDE FABRIKAT

finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

handduk och kokas 5-8 min. i fiskbuljongen. De läggs upp med hålslef och få rinna af på duk. Fiskbuljongen mätes, kokas ihop, om den utgör mer än 5 del., och användes till såsen. Ett eldfast fat eller helst ett af silfver smörjes med 1/2 msk. smör, filéerna läggs därpå, såsen hålles öfver, rundt omkring spritsas potatispulvret och anrättningen beströs med den rigna osten, sist öfverhälles det skirade smöret. Fatet ställes i en långpanna med groft salt, insättes i varm ugn och anrättningen glaseras hastigt 10-15 min. Till såsen fräsas smör och mjöl 2 min., buljongen spådes på och såsen får koka 5 min., de uppvispade äggulorna tillsätts jämte vinet och såsen får sjuda under vispning samt afsmakas. - Gösfiléer kunna tillagas på samma sätt.

Rostbiff (f. 12-18 pers.). 5 kg. rostbiff eller dubbelbiff, 2 msk. salt (30 gr.), vatten.

Beredning: Rostbiff bör hänga 1-2 veckor, allt efter årstiden, och därunder dagligen torkas med en torr handduk. Den bultas på skinnsidan med en tuktig köttklubba, torkas med en duk, urviden i hett vatten, och ingnides med saltet. Om ej särskild rostbiffpanna finnes, lägges köttet, med filen upp, på ett galler i en långpanna, som insättes i varm ugn. Ugnen får ej från början vara för het, ty fettet bör devis smälta, innan steken brynes. Litet kokande vatten hålles i pannan och hettan ökas så småningom. Då steken är brun, öses den hvar 10:e min. med skyn, som, då så behöves, spådes med kokande vatten. (Märk väl! Steken öses först och spådes sedan, ej tvärtom.) Stekingstiden beräknas till 20-25 min. för hvarje kg. Blir köttet för brunt, lägges en plåt öfver det eller ock belägges det med ett smörbestruket papper. Rostbiff lägges upp på varmt fat och skäres för vid bordet. Skyn silas, skummas väl, kokas ihop, afsmakas och serveras ofredd. Rostbiff serveras med fransk potatis, potatiskroketter eller grönsaker samt med glaserad lök och om så önskas med spånar af pepparrot. Pepparrotten skrapas, sköljes, torkas och skäres med gurkhyvel.

Användes rostbiffpanna, spådes rostbiffen ej med vatten och behöfver ej ösas öfver. - Kall rostbiff serveras med potatis- eller legumsalad.

Vinfräs (f. 6-8 pers.). 125 gr. toppsocker, 3 del. vatten, skal och saft af 1/2 citron, 15 gr. gelatin (omkr. 9 blad). 1 del. varmt vatten, till gelatinet, 1 1/2 del. franskt vin, 1 1/2 del. scherry.

Beredning: Af sockret och vatten kokas en klar lag, som aflyftes och genast blandas med det finfina citronskalet och citronsaften samt det sköljda och i det varma vattnet upplösta gelatinet och vinet. Blandningen omröres väl och hålles därefter i en uppsänd silduk, förut urviden i hett vatten, och får själfvinnas. Så länge geléet rinner grumligt igenom, hålles det tillbaka i silduken. När geléet är klart tillsättes vinet. Till detta gelé kan enbart krusbärsvin med fördel användas. - Geléet kan slås i en stor spilkum, som ställes på is, hvarefter geléet vispas, tills det liknar snö. Upphålles sedan i skål och serveras med spritskransar.

Sillsås (f. 6 pers.). 2 stora, salta fettsillar, 3 ägg, 1 hg. godt smör.

Beredning: Sillen fläses, tagas ur, sköljes och fläkes, ryggen borttagas och sillen vattenlägges dagen innan den skall användas. Den inklappas i en fiskhandduk och alla småben borttagas noga, hvarefter den skäres i små färingar. Äggen hårdkokas, afkylas i kallt vatten och skäras likaledes i små färingar. Sillen och äggen blandas därefter i en karott och det skirade smöret hålles öfver. Anrättningen serveras med nykokt potatis som frukostträtt.

Krusbärskräm (f. 6 pers.). 8 del. färska eller 6 del. konserverade krusbär, 8 del. vatten, 2 1/2-3 del. krossocker, 1 1/2 msk. maizenamjöl (23 gr.) eller 1 1/2 msk. potatismjöl (23 gr.).

Beredning: Krusbärens snoppar, sköljas och fås afrienna. Af sockret och vattnet kokas en tunn, klar lag. Krusbärens läggs och fås koka, tills de börja spricka, då krämen afredes med mjölet, uttrörd i 2 msk. kallt vatten eller franskt vin, och får koka 5 min. om den afredes med maizenamjöl, men endast 2 min., om den afredes med potatismjöl. Krämen afsmakas med mera socker om så behöfves, och omröres då och då, tills den är kall, hvarefter den upphålles i kompottskål. Serveras med gräde eller mjölk.

Potatissalad å la Idun (f. 6 pers.). 1/2 lit. kokt, kall potatis, 2 kokta rödbetor, 1 saladshufvud, 2 msk. kappis, 2 äggulor, 1/2 tsk. salt, 1/2 tsk. engelsk senap, 1 tsk. socker, 1-2 msk. ättika eller vinäger, 1 msk. kappisättika, 3 msk. fin matolja, 1 del. tjock gräde.

Beredning: Potatisen skalas och skäres i tunna skifvor. Rödbetorna skäras i 1 1/2 cm. långa strimlor. Saladen rensas, sköljes, inklappas i en duk och skäres i långa, fina strimlor. Allt detta blandas i en saladskål. Äggulorna röras i en spilkum med salt, senap och socker, hvarefter ättikan och matoljan tillsätts. Sist röres grädden, och såsen hålles öfver saladen, som omröres försiktigt och genast serveras till kalla köttträtter i allmänhet.

Ärade halfårs- och kvartalsprenumeranter

erinras härmed om vikten af att utan dröjsmål förnya prenumerationen för årets senare hälft, för att därigenom undvika afbrott i tidningens regelbundna expedition. Samtidigt tillåta vi oss påpeka att det är så mycket nödvändigare att prenumerationen nu verkställas, som alla våra prenumeranter gratis erhålla

Iduns julnummer 1913,

hvars förträffliga litterära innehåll och konsinärliga utstyrelse ensamt äro värda prenumerationspriset.

Albert och Marie

rekommenderas.
AKTIEBOLAGET ÖREBRO REKFABRIK.
(Kungl. Hofleverantör).

Obs.!

VARUMÄRKET

"FYRTORNETS"

Svenska

Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatsås
för Smörgåsbordet.

ARI-MAN

Där hållbarhet och briljant utseende sättes i första rummet, är målning med emaljfärgen **Chinalack** ett föredraga framför alla andra liknande färger. Belönad med guldmedalj.

Finnes i alla kulörer hos alla färghandlare. Fabrikant: **Dorch, Bäcksin & Cos** A.-B., Göteborg och Stockholm.

Barnen taga lätt Vasens
Laxermarmelad på grund af dess behagliga smak. Pris 1 kr. pr ask. Finnes å alla apotek.

Rikhaltiga variationer. Begär prisk. **Tidaholms Bruk, Tidaholm.** Kungl. Hofleverantör. Försäljningsmagasin: **Mästern Samuelsg. 38, STOCKHOLM.**

Använd alltid.

A.C. SVENSSONS
KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG

Äkta Göteborgs-Knäckebröd.
Hygienkontrollat!
Dir. G. Hjort af Ornäs.
Tel.: 11 & 928.

Världsberömda.
SINGER C:o
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer på alla större platser.

Konserveringsburkar
med öfverfallslock och gummiring **REXTYP**

N:o 1.	Rymd 1/4 lit.	40 öre
N:o 2.	1/2	45
N:o 3.	3/4	50
N:o 4.	1	55

Lösa gummingar 8 öre st.
Inkokningsapparater från Kr. 7.- till högre priser.
Priskurant å alla sorters konserveringsartiklar gratis och franco.
Order uppgående till Kr. 25 - emballage o. fraktfritt till hvarje svensk järnvägs- och ångbåtsstation.
Ferd. Lundquist & Co.
Kungl. Hofleverantör
GÖTEBORG.
Sveriges största affär i konserveringsartiklar.

C. CORNELIUSSENS
Ostron Anjovis
LYSEKIL

MAIZENA

Oumbärlig vid tillredning af gröt, puddingar, bakverk etc.
Bästa näringsmedel för barn och sjuka!
Säljes öfverallt i 1/4- och 1/2-kg. paketer.

Hafre-Gryn
och
Hafre-Mjöl

Gyllenhamnar

Gif barn den bästa näring och de växa upp till friska människor.
Gif vuxna den bästa näring och de förbli friska till sena ålderdomen.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 6-12 JULI 1913.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekta ansjovisfiléer; sparrisomlett; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sjötungå å la Idun; rostbiff med portugisisk lök och legmyer; vinfräs med spritskransar.

MANDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; sillsås med färsk potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Polska rulader med potatis; krusbärskräm med mjölk.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; kall rostbiff (rester från söndag) med potatissalad å la Idun; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med stulvad spenat; filmjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; bifstek med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Oxsvanssoppa; kokt, kall braxen med kall pepparrotssås samt potatis.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; ansjovisbullar med ärtor och smält smör; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kalfrikassé med ris; smultron med mjölk.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; förlorade ägg på krutong; mjölk; kaffe eller te. Middag: Grönsoppa; plåtar med sylt.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; strömmingslåda med stekt potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag:

Fläskkotletter med gräddsås och potatis; fibunke.

RECEPT:

Stekta ansjovisfiléer (f. 6 pers.). 12 ansjovisar, 4 del. mjölk, 2 msk. mjöl (20 gr.), 3 msk. smör (60 gr.), 1 liten knippa persilja.

Beredning: Ansjovisen fläses, tagas ur, fläkes midt itu, benet tagas bort och filéerna få ligga i mjölk 1 tim. De tagas upp, inkiappas i hvit papper, vändas i mjölet och stekas vackert gulbruna i 2 msk. af smöret. Läggs upp på varmt fat, garneras med persilja, stekt i resten af smöret och serveras till smörgåsbordet.

Sjötungå å la Idun (f. 6 pers.). 3 sjötungor på omkr. 5 hg. st., 1 msk. salt (15 gr.).

Till kokning: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 5 del. fiskbuljong. Sås: 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 5 del. fiskbuljong, 2-3 äggulor, 1 msk. fint hvitt vin, salt, hvitpeppar.

Till garnering: 1/2 lit. god potatispulvret, 3 msk. rivnen ost, 2 msk. smält smör (40 gr.).

Beredning: Sjötungorna urtagas, sköljas väl och torkas; fenorna klipps bort. En djup skära skäres med en spetsig knif längs efter ryggen på båda sidor, och filéerna skäras försiktigt från benet, så att de ej gå sönder. De läggs med skinnsidan mot en skärbräda och köttet skäres från skinet. Gälarna klipps bort och hufvudet, benet och hvita skinet sköljas väl och härpå kokas buljong. Filéerna ingnidas med saltet och få ligga på hvarandra 1 tim., hvarefter de ånyo torkas med fisk-

Köp
Schweizer's
Siden

Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt och kulört: **Crepon, Faconnés, Chinés, Ottoman, Messaline, Mousseline** 120 cm. bredt från 95 öre metern, **Sammet** till klädningar och blusar. **Plysch** till jaketter och kåpor. Såväl som **blusar** och **rober** med äkta **Schweizerbroderier** i batist, ylle och siden.

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner portofritt och redan förtulladt till postaden.

Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz).

Sidentygs-Export. - Kungl. Hoflev.

Lejon
Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITE!

BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT

MED OFVANSTÄENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE

SYBEHÖRS - MANUFAKTUR- & KORTVARUAFÄRER.

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Idun äger rätt att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret å någon af här nedan införda frågor, som insändes till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

Nr 151. Vore mycket tacksam om någon af Iduns läsekrets ville föreslå ett piggt och trelligt namn för min hund. Det är en liten hvit hon-setter. Blevde mycket tacksam och glad för svar. 12-åring.
Nr 152. Skulle någon af Iduns läsare vilja upplysa mig om hvar och hur man kan erhålla översättningsarbete, helst från tyska och engelska, men även franska. Tacksam för svar vore.
Nr 153. Jag har en bror, 30 år gammal, som önskar utbildas till mönsterritare eller konsthandverkare.

Han äger tekningskunskaper, motsvarande sex klasser i allmänt läroverk. För att på kortaste tid komma till ett resultat vill han ägna hela sin tid åt undervisningen och undvika alla tidspiller. Tekniska skolans i Stockholm aftonskola kan således ej komma ifråga. Frågas nu, försiggår männe undervisningen vid tekniska läroverk i landsorten på elementarstadiet i fullständiga dagkurser? Hvilken sådan teknisk skola vore i så fall att föredraga? Eller är han hänvisad till privat undervisning och hvart skulle han då vända sig? Finnes någon läroanstalt inom landet, som meddelar kunskaper motsvarande Tekniska skolans i Sthlm högre konstindustriella afdelning? Ingerd.
Nr 154. Skulle någon vilja vara vänlig lämna mig uppgift å några bra, billiga pensionat eller hotell i trakten omkring Lillehammer i Gudbrandsdalen eller Fagernes i Valdres eller i någon annan vacker trakt i Norge, ej längre från Kristiania än nämnda platser. S. Y. 21.
Nr 155. Kan någon upplysa om det finns något botemedel eller någon läkare som kan bota den plågsamma och olidliga hönsufvan eller höfebern. Pollantin och stramoniumcigarretter ha försökts, dock utan resultat.

Arsprenumerant.
Nr 156. Hoppas genom någon af Iduns läsarinor få veta något om efterblifna (s. k. bildbara sinnesslöa) barns uppfostning?
1. Måste alla sådana barn upptagas i af staten understödda skolor och i så fall till hvilken ålder?
2. Finnes annars privata dyl. hem eller skolor och hvar?

Från YSTAD HAPARANDA användes YVY tvålv. Säljes i hvarje välorterad parfym- och herrekiperingsaffär för 50 öre pr st. Osterlin & Ulrikssons Kem. Tekn. Fabrik, - YSTAD -

Det bästa, rikhaltigaste och mest utsödda sortiment af Kontinentens alla senaste nyheter i SIDEN hafva vi just nu och erbjuder vi ärade kunder till ett besök. Alla kunna erhålla vår stora profkollektion franska och Gratis! Representera världens förnämsta sidenfabriker. Besök eller tillskrif BRUNKEBERGS MANUFAKTURMAGASIN GAMMELBASTOGÅRDEN 24 - STOCKHOLM Allm. Tel. 5890 Ri. k. Tel. 755

3. Har privatperson rätt att taga emot sådana barn om man kan ge dem lämplig sällsättning och undervisning?
4. Till hvem skall man i så fall vända sig?
5. Finnes någon tidning utgifven inom sinnesslövarden? Skogsbo.
Nr 157. Hvar kan man bäst få lära växtfärgning på kortaste tid? Hvad kostar kursen? Hvilken tid är lämpligast? Kan man få inackordera sig på platsen och till hvad pris? Prenumerant.
Nr 158. Då nu sylvningstiden snart börjar vore jag mycket tacksam att få veta hvart jag skall lämna mina gamla järngrötor, ur hvilka emaljerna lossnat, för att få dem på nytt emaljerade. Vet ej om det kan göras eller äro de alldeles till spillo gifna? Husmansell.
Nr 159. Upplys godhetsfullt en i konvalescensen oerfaren flicka, om man på bref till personer, som tituleras överstinna, doktorinna eller dyl., bör skrifva denna titel på utskriften, eller är det tillräckligt med endast fruitlet? Ulla.
Nr 160. Undertecknad, som är 19 år, aflagd realskoleexamen, genomgått 6 månaders kurs vid handelsinstitut och är fullt kunnig i maskinskrifning, skulle gärna vilja ha plats på bank eller vid poststation. Vore därför tacksam om någon af Iduns läsare eller läsarinor ville gifva mig upplysningar, om det numera antages kvinnliga vid dessa inrättningar och om så vore fallet, hvart jag skulle vända mig och i hvilken tidning det vore bäst att annonsera efter en dylik plats? Helst upplysningar angående bankplats vore önskvärda. Ella.
Nr 161. Vore tacksam om någon af Iduns läsekrets ville upplysa mig om man kan vinna inträde som elev vid Röda korset när man saknar elementarutbildning. Har genomgått först en sex månaders praktisk kurs sedan en ettårig praktisk-teoretisk kurs vid ett länsläsarett samt under ett års tid tjänstgjort i privat sjukvård. Britt.
Nr 162. Hvar kan en sjuksköterska, som önskar vidare utbildas sig men saknar medel, söka ett stipendium? Syster.
Nr 163. Jag lider af en rätt svår nervsjukdom; mitt lynne har blifvit så svårt att min omgivning är trött på mig. Jag känner mig så oändligt ensam utan att vara det, dessutom är jag fångad af tidsandan med alla dess spörsmål, hvilket gör att jag ständigt oroar mig öfver något. Man har sagt mig, att jag måste låta bli att läsa, men, då jag har ett rätt strängt kroppsarbete inom ett hem, tycker jag det är skönt att på en ledig stund slå mig ned med en god bok som sällskap, helst då jag väl förstår att människorna tröttna på mig, hvilket jag visst ej förvänar mig öfver. Jag blir ledig under juli månad, men som jag ej har råd att resa någonstans för att sköta mig, ber jag på det vördsammaste någon af Iduns läsare säga mig hur jag skall använda denna min fritid för att få största möjliga nytta däraf. 38-årig kvinna.
Nr 164. Kan någon af Iduns skånska läsarinor ge mig recept på s. k. skånsk äggkaka? Troligtvis en speciell skånsk rätt, då den ej finnes upptagen i någon kokbok. Tacksam blefve Fru Neta.
Nr 165. Hvilket yrke lämpar sig bäst för person som ej kan gå annat än med tillhjälp af käpp? Tacksam för råd är till kontorist eller sömmerska oduglig. Kvinnlig invalid.
Nr 166. Skulle någon af Iduns läsare och läsarinor vilja gifva mig ett vänligt råd om hvilka växter som möjligen kunna trivas i en bostad, där det endast finnes sol några timmar på morgonen och där kamin begagnas på vintern. Vet ju att ingen växt tycker om kamin, men det är ju olika hvad de kunna vara mer och mindre ömtåliga. Hvilken bok är bäst att köpa angående växter i boningsrum? Mångårig prenumerant.
Nr 167. Upprepade gånger har jag i Idun läst uppmaningar om att samla medicinalväxter, senast i nr 22 i »Moster Lottas tebjudning». Vid dessa tillfällen låta författarna lysa fram att ofvannämnda arbete skulle vara verkligt lönande. Ville nu vänligast be Anna F. (eller någon annan som verkligen praktiserat medicinalväxtinsamling och torkning) beskrifva för mig m. fl. säkerligen intresserade Iduns läsarinor, hur olika växter tillvaratagas och efter uppgift på alla små utgifter för detsamma tala om för oss edra inkomster ex. pr dag? Undert. har, med ledning af Handbok för medicinalväxtinsamlare, något försökt sig på insamling af dessa nyttiga växter och förtjänat därpå, inte ett öre, hade jag så när sagt, har likväl ej skickat växterna som fraktdogs utan själf rest med dem och burit till det mottagande apoteket. (Naturligtvis andra ärenden till staden.)

Har försökt intressera flera för växtinsamling, men det låga arvudet har afskräckt dem. Ex. Blodrots-mura (Potentilla tormentilla Scop). Det är den från rotträdar befriade roten som uppköpes, 10 kg. färsk vara lämnar omkring 3,5 kg. torkad; betalas med 75 öre pr kg.! Millefolium betalas med 11 öre pr kg. färsk, har även hört uppgifvas 5 öre!! Inkomsterna af Blodroten räcka säkert ej till handskar, om än så praktiska, till skydd för händerna under arbetet, och ej till läkarebehandling af ormbett som ådrogs under insamlingen, eller till utgifter för blusen som refs sönder vid krypandet under det

För späda barn:

Lifstycken i Zephir eller Maco med ärmor, se sid. 26 i priskuranten. Bomulls-lindor af blekt bomull .. Kr. 1.- pr st. Baby-strumpor, se sid. 3 i priskuranten. Sofpåsar af Maco med ärmor och lif, mycket praktiska för oroligt sofvande barn..... Kr. 3.70 pr st. Krympfria Maco-kalsonger ..... Kr. -.88 å 1.02 ,, ,,

Se i öfrigt priskuranten!

NYA TRIKÅFABRIKEN, VALDEMAR NIELSEN, Etablerad 1891, BRYGGAREGATAN 4, STOCKHOLM.

förargliga taggträdsstångslet m. fl. obehag hvilka ju likväl sällan inträffa. En stor och skön ersättning är det dock att ha ett mål för sina uppriskande och aptitgifvande ströfftåg i skog och mark hvarliga sommar dagar, kunde till denna förmån erhållas klingande valuta vore allt godt och väl; vårt lands många nyttiga växter blefve bättre tillvaratagna och de som syssla därmed få en extra inkomst (behållning efter afdrag af emballage, fraktkostnader, utgifter för skrifter i ämnet, postarvodet, bränsl m. m.) Tacksam för ledning af andras upplevelser vill jag fortsätta med en så nyttig insamling. E. R.
Nr 168. Vore tacksam om någon af Iduns ärade läsarinor ville beskrifva en s. k. festmiddag, t. ex. för 12 personer — en sådan som mera undantagsvis förekommer i borgerliga familjer vid högtidliga tillfällen, t. ex. barn dop, begrafning eller då man vill »se umgänget». Bordets dukande, gästernas placering och servering, rätternas antal och af hvilka slag, vinsorter, skålände m. m., som kan vara af intresse för dem, som vid dylika tillfällen känna ej så liten oro, att de skola bryta mot det som hör till god ton och gängse former i sällskapslivet. Lotten.
Nr 169. Finns någon som kan ge ett råd hur man kan förhindra fotsvett eller åtminstone förtaga lukten däraf? Bekymrad.
Nr 170. Vore tacksam att erhålla upplysning om det finnes någon porslinsfabrik i Stockholm, där man kan

tänka sig att få porslinmålning till hemarbete? Är det ett arbete som betalar sig bra? Målare.
Nr 171. Hvem skulle kunna upplysa om lämpligaste samhället i Stockholms närhet att köpa tomt för en mindre villabyggnad eller stuga och där det äfven vore lämpligt att börja ett mindre skolföretag eller event. en mindre pappersaffär. Tacksam för svar till »Idé».
Nr 172. Nygift par, som ämnar etablera sig 1 okt. d. å. i en lägenhet af 3 rum och kök, frågar härmed hvilka möbler och af hvilket träslag och färg samt huru mycket linne, husgeråd och prydnadsaker behöfvos för att ordna hemmet enkelt men smakfullt och stabilt, så att det ter sig harmoniskt och ger uttryck af något individuellt och ej verkar regelrätt uppstapladt å la dockskap samt hur stor summa behöfvos härtill. Harmoni.
Nr 173. Huru skall man på ett landsställe bäst ersätta gaskök, vare sig med Primuskök eller Beatrice (Louise)? Mångårig prenumerant.
Nr 174. Huru skall man sköta bruna skodon på ett rätt sätt? Har försökt med skocrem och förfarit efter bruksanvisning, men resultatet har ej blifvit efter önskan. Tacksam för svar är Inga.
Nr 175. Huru utbildas sig till »husfrun» på hotell eller kvinnlig portier? Hvilken anställning är mest lönande eller lättast att få? För utförliga underrettelser tackar M. A.
Nr 176. Finns det något säkert men ofarligt medel mot fräknar frågar Bekymrad.

Køb Schweizer's Broderier

Levereras tull- och portofritt till bostaden direkt från Schweiz. Klädningar Blusar från kr. 10.80 från kr. 4.25. Baby- och Barnklädningar från kr. 4.85. Bästa Schweizer-broderier på batist, voile, tyll, crêpon, marquisette, ylle och på de mest moderna identiteterna. Begär redan i dag profrer och pariser-modeplanscher som sändas franko. Våra broderier säljas osydd, men vi leverera på beställning tillskrifningsmönster för alla modeller och i alla storlekar. Profrer på våra nyaste Schweizer-sidentyger likaledes på begäran franko. Schweizer & Co., Luzern A 10 (Schweiz).

En intressant nyhet

som säkerligen är välkommen i alla hem, är det nya, makalösa glansmedlet för kokspisar och kaminer:

Vikings spiselglans

Prova detta utmärkta, lättblankande, renliga och bekväma glansmedel. Det ger djup, mörk silvergians, samt är drygt och billigt i användning. Renlig, skyddande förpackning i glasburk med skruvlock. Säljes i speciell-, färg-, bostättnings- m. fl. affärer. Provbuk gratis från fabriken om 40 öre till porto och emballering bifogas.

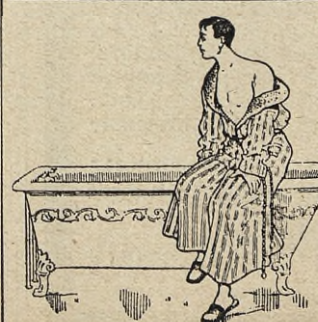
Industri-Aktiebolaget VIKING, Örebro.

Värgårda Proton-Hafremjöl

Inom sjukdietetiken, särskildt vid fall af nervefeber, lungtuberkulos, njurlidande och sockersjuka, är Proton-Hafremjöl pröfvadt med mycket lyckligt resultat, såsom högst väsentligt skyddande mot ägghviteförlust. På grund af sin utomordentliga renhet tillgodogöres ägghvitan i Proton fullständigt af kroppen. Värgårda har ensamrätt för fabriksmässigt tillsättning af Proton i Hafremjöl.

Rekommenderas af framstående svenska läkare. Säljes i 1/2-kg-paketer å 55 öre i välorterade specialbutiker.

Ett komfortabelt inredt badrum och kök ökar hemmets trefnad.

Den nyaste, modernaste och i sanitärt hänseende mest fulländade installationsartiklar såsom: Badkar, Badugnar, Badbatterier, Duscharapparater, Tvättställ, Vaskar, Skaskrattor, Vattenklosetter, Pissoirer etc., samt Vägglattor af porslin o. emaljerad zinkplåt erhållas från oss genom alla entreprenörfirmor. A.-B. Wilh. Sonesson & Co., Malmö. Afdelningskontor: Stockholm, Göteborg, Köpenhamn.

LEDIGA PLATSER

BARNSKÖTERS KOR, utbildade, erhålla anställning genom Arbetsförmedlingen. Hufvudkontor: Regeringsgatan 113. Afdelningskontor: Högbergsg. 37 Expeditionstid kl. 9-4, lördagar 9-2 Rikst. 4047. Personlig inställare S. Betty böra medtagas. Anlita närmaste kontor!

Under ca två månader

af sommaren erh. enkel, men treflig, musikalisk o. språkkunnig flicka, i ålder 25 å 30 år, plats som sällskap och någon hjälp i barnlös familj, boende på landet i Norrland. Svar med uppgift om pret. till Fru Julia Yttergren, Heden pr Gillhof.

Några exam. sköterskor

antagas å Stockh. Sjuksköterskebyrå.

Å Norrbottens läns landstings tuberkulossjukhus

å Sandträsk anställas från och med den 1 nästkomb. aug. tre afdelningsköterskor och fyra undersköterskor. Lönen utgör för afdelningsköterska 600 kr. och för undersköterska 300 kr. jämte fri kost och bostad med lyse och värme samt rätt till semester en månad för afdelningsköterska och 14 dagar för undersköterska. Ansökningar insändas senast den 15 juli till landstingets tuberkulosskommitté, adr. Landshöfding von Sydow, Luleå.

Öfversköterske- och Husmodersbefattningen

vid Sjukvårdsanstalten å Källtorp (Lungstovssjukhus invid Göteborg) är jämte 7 afdelningsköterskebefattningar till ansökan lediga. Af löning för den förra 700 kr., för de senare 450 kr. Tillträde 1 aug. Ansökningar till Styrelsen för Sjukvårdsanstalten insändas å Göteborgs Hälsovårdsnämnds byrå senast den 13 juli. STYRELSEN.

Härmed kungöres till ansökan ledig befattningen som

Föreståndarinna

å Föreningens mot tuberkulos i Borås sjukhus, att tillträdas den 1 nästa sept.

Föreståndarinnan, som skall hafva sjuksköterskeutbildning, skall vara öfversköterska å sjukhuset och därjämte handhafva sjukhusets ekonomi. Föreståndarinnan åtnjuter en årlig kontant lön af 700 kr. samt erhåller ett ålderstillägg å 100 kr. efter resp. 3, 6 och 9 års väl vitsordad tjänstgöring å sjukhuset.

Ansökan, åtföljd af frejd- och läkarrebetyg samt meritförteckning jämte de öfriga handlingar, sökanden vill åberopa, skall ingifvas till styrelsen senast den 15 nästa juli.

Borås den 16 juni 1913.

Styrelsen för Föreningen mot tuberkulos i Borås.

Föreståndarinnebefattningen

för köksafdelningen vid Östersunds lasarett kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas 1 nästa okt. Kontant lön 500 kr. med två ålderstillägg å 50 kr. efter resp. ett och två års tjänst, två veckors semester för år, fri bostad, kost, tvätt och lyse. Ansökan åtföljd af betyg och rekomm., insändas under adr. Lasarettsdirektionen, Östersund, före den 10 nästk. augusti.

Östersund den 20 juni 1913.

LASARETTSDIREKTIONEN.

PLATSSÖKANDE

EN BÄTTRE FLICKA önskar komma på en herrgård, där man kan få lära sig konstväfnad, konservering o. hvad som fordras i ett hem. Svar till »T. J.» Iduns exp., Stockholm.

ENGELSKTALANDE bättre flicka, som genomgått ettårig sjukvårdskurs önskar till hösten plats som sällskap och hjälp åt dam eller herre. Helst Stockholmstrakten. Resvan. Svar med uppgift å lön etc. märkt »Plikttrogen C.» Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

GUVERNANTSPLATZ för mindre barn helst på landet, sökes till hösten 1913 af flicka med normalskolekompetens och intresse för musik. Svar till »Guvernant», Växiö p. r.

I ENGLAND önskar bättre flicka plats som hjälp och sällskap. Villig deltaga i hvarjehanda göromål. Rek. finnes. Svar till »Familjemedlem 22 år», Karlstad p. r.

FLICKA van vid sjukvård önskar plats som hjälp och sällskap åt äldre herre eller dam, helst till 1:sta aug. Svar inom 8 dagar till »23 år», Hälsingborg p. r.

18-ÅRS FLICKA, som genomgått 8-kl. klassigt läroverk och därefter praktisk fortsättningskurs önskar till hösten plats i familj att läsa med barn. Svar till »Musikalisk N.» Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

NORDTYSKA (Hannover), docent vid univers. i Genève (tyska litt.), med grundliga kunskaper i franska, engelska, italienska och latin önskar ge undervisning under tiden 15 juli till slutet af aug. i naturköns trakt; talar ej svenska. Svar till Doktorinnan E. Hedlund, Kristianstad.

FLICKA som genomgått attacklassigt elementarläroverk önskar till hösten plats som guvernant att undervisa i vanliga skolämnen. Svar till »18 år», Mjölby p. r.

UNG, undervisningsv. tysktal. guvernant önskar ferieläsning, juli-aug. Realskoleexamen. Betyg och ref. finnes. Svar till »I. W.» Säfte p. r.

EN 34-ÅRIG GLAD BOHUSLÄNSKA önskar plats 1 aug. ev. 1 sept. i vanlig familj för att deltaga i alla i ett hem förekommande göromål. Något kunnig i sömnad. Svar före 15 juli märkt »Helena», Uddevalla p. r.

UNG BILDAD FLICKA önskar plats på landet att som husmoders verkliga hjälp deltaga i alla förekommande göromål samt hafva hand om och undervisa mindre barn. Svar till »Frisk och glad», Iduns exp.

SOMMARKONDITION (5 juli-1 okt.) önskas af yngre lärarinna även villig deltaga i husliga göromål. Svar till »Fritt vivres», Ramsjö, V. Karup.

GENLETTET JUNGES MÄDCHEN, Deutsche, aus guter Kaufmannsfamilie, 19 Jahre, evangelisch, sucht bei vollem Familienanschluss und gegen Vergütung eines Taschengeldes behufs Sprachenaustausch Aufnahme in feinem Hause. Gefl. Offerten erbeten unter »E. R. 100», Iduns exp., Sthlm.

YOUNG LADY, American of good family, speaking French well, Swedish a little, wishes to enter good Swedish family au pair, in exchange for lessons and conversation in English and French. Reply: Miss Ruby Lundquist, 212 rue St. Jacques, Paris.

TVANNE BÄTTRE FLICKOR frångoda hem, som genomgått pr. skola önska komma i godt och trelligt hem, den ena som kokerska och den andra som husjungfru. 1:sta doktors- eller prästfamilj nära Stockholm till den 15 juli. Önskar anses som familjemedl. Svar till »Familjemedlem», Låppe p. r.

UNG FLICKA, som genomgått 8-kl. läroverk, söker plats under sommaren sasom guvernant å barn ej öfver 13 år. Små löneanspråk. Svar till »18», Anderslöf p. r.

Skolhushåll önskar anspråklös flicka af god familj att sköta för 2 å 3 barn. Svar till »Ansvaret», Iduns exp., f. v. b.

Kvinnlig slöjdläroarinneplats sökes till den 1 sept. af examinerad lärarinna med l. ma betyg. Svar motes tacksamt till »M. H.» Norrby-skår p. r.

Ung flicka

med vana i att undervisa nybörjare i musik samt tyska språket önskar plats att hjälpa till med förefallande göromål. Svar till »Sommarmånaderna 1913», Edsbyn p. r.

SOMMARINACKORDERING erhålles, högt och vackert läge vid skog och sjö. Krämeredgård, Mullsjö.

SKOLA I PRÄSTGÅRD. I Slätthög prästgård erhålla två flickor nästa läsår inackordering samt af undert. och två lärarinnor meddelad undervisning i 3:dje, 4:de eller 5:te klassens kurser. Rekom. lämnas af föreståndarinnan vid Vexjö lärov. för flickor, Ab. Rahmer, Amål och frih. Gerda Lagerfelt, Linné, 81, Stockholm. Närmare upplysningar lämnar kyrkoherde S. A. Hallborg, adr. Moheda.

CENTRALISTER finna god inack. å Norrmalm. Bästa rekom. af forna centralister. Moderata priser. Adr. under juli månad: Fru Hald, Hof i Jarlsberg, Norge.

KAMRAT. I fin fam. i Sthlm Ö. får välartad skolgosse i höst försköl. inackord. som kamrat til ensam 12-åring. Svar »Kamrat», Iduns exp.

Föräldrar.

I godt hem får barn i skolåldern inackordering. God och vänlig tillsyn gifves. Bästa ref. Svar till »Höst-terminen 1913», Iduns exp., Sthlm.

Vid Vinslöfs Kvinnliga Slöjd- o. Hushållsskola,

belägen inom Vinslöfs municipalsamhälle vid järnvägsstation börjas ny 9 mån. lärokurs den 1 inst. nov., hvarjämte anordnas kortare kurser å 4 månader den 1 nov. och 1 april samt en särskild 3 månaders hushållsskurs den 1 nov. och 1 mars.

Afgift 35 kr. för hvarje kurs. Skolan, den största i sitt slag i Sverige, understödes af staten och länets hushållningskåsar. Prospekt sändes på begäran genom skolans verkst. direktör S. J. S. ERMAN.

STYRELSEN.

Klipp ur annonsen!

- 451 -

Väfkurs på landet.

På egendom i Värmland anordnas en väfkurs 15 sept.-15 dec. Utm. skicklig lärarinna. Tillfälle finnes även att deltaga uti höns- och kanin-skötsel. Svar till Norra Vikens herrgård, Molkom. Ref.: Friherrinnan Ebba Palmstierna, Villag. 19, Stockholm. Fröken Eva Rodhe, Karl Gustafsg. 1 b, Göteborg.

Göteborgs Kvinnliga Folkskoleseminarium,

Viktorigatan 3, Göteborg, omfattar 3 ett-åriga afdelningar samt studentafdelning. Inträdespröfn. i aug. Prospekt på begäran.

Annonsera i Idun!

Engelska sjukan bokas

reumatism, bleksoft, struma eller brytes kroppen sönder. Personer som ärsvis legat på lasarett men ej blifvit botade hafva genom mig blifvit fullständigt återställda till hälsan. Ingen behöfver resa hit. Beskrif symptomerna. Sneda lemmar kunna bli återställda. Bref besvaras mot dygert porto. Tusentals intyg finnas från såväl äldre som yngre. N. Martensson, Malmö K, Rundelsgatan 5.

Linneutstyrlar

till hemgifter köpas fördelaktigast hos A. C. Cronquist & Son, Malmö.

Annonsera i Idun! Den vackraste hyn

har den som dagligen använder Abecatvål. Tillv. Fabriken Carl, Malmö O. Rikst. 445.

Snar hjälp mot Engelska sjukan,

som bryter ut vid alla åldrar intill 40 år, fås med utvårtes medel af under-teknad, som har 15 års praktik i Engelska sjukns behandling. De mest framträdande symptomen äro blodfattigdom, slappa armar och ben, gnattigt lynne, ingen sömn, ingen aptit, somliga äta mycket, men magra ändå, kroppen blir upplöst i slem som stockar sig i lederna och medförl hyla, klåda och utslag. Blir ej slemmet utrensadt uppstår som följd därpå gikt, reumatism, bleksoft, struma eller brytes kroppen sönder. Personer som ärsvis legat på lasarett men ej blifvit botade hafva genom mig blifvit fullständigt återställda till hälsan. Ingen behöfver resa hit. Beskrif symptomerna. Sneda lemmar kunna bli återställda. Bref besvaras mot dygert porto. Tusentals intyg finnas från såväl äldre som yngre. N. Martensson, Malmö K, Rundelsgatan 5.

IDUNS KOKBOK

utgifven af Elisabeth Östman, afhandlar såväl matlagning i vanlig bemärkelse som bakning och konservering af kött, fisk, frukt, grönsaker och svamp, karamell- och konfektkökning, beredning af drycker och charkuterivaror, servering, borddukning och servettbrytning och

är

vår modernaste kokbok till utstyrel och innehåll. Alla bokens 1,071 recept äro praktiskt pröfvade vid Elisabeth Östmans Husmoderskola och öfverskådligt uppställda, med ingrediensernas vikt eller rymdmängd noggrant angifven. Afven helt unga husmödrar och tjänarinnor med mindre erfarenhet och vana finna därigenom en säker handledning,

den

är rikt illustrerad, med 12 färgtrycksplanscher, med afbildningar af köttstycken, fåglar, fiskar, svampar samt grönsaker jämte fyra styckningsplanscher och två sidor med fotografier af olika servettbrytningar. Det

bästa

beviset för bokens lämplighet som vår generations kokbok för det borgerliga svenska hemmet är, att det på mindre än två år tryckts öfver 25,000 exemplar af

kokboken.

Den kostar, komplett inbunden i ett vackert klotband, endast kr. 5:50 och den finnes att tillgå hos närmaste bokhandel eller hos A.-B. LJUS i Stockholm.

Det bästa läkemedlet är
NISSENS
ÄKTA BRÖSTKARAMELLER
Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Gymnastikdirektörsexamen
aflygges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 14 sept.
Prospekt gen. **kapt. J. Thulin, LUND.**

Göteborgs Gymnastiska Institutet,
Göteborgs Arkader, Göteborg,
längsta o. fullständigaste specialkurs i **Sjukgymnastik** o. **Massage.**
Nästa läsår börjar den 12 sept.
Begär prospekt!

Doktor A. Kjellbergs
kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt! Stockholm.
Mästare Samuelsgatan 70.

Vid
Professor Unmans Institut
börjar 1 okt. ny (ett-årig) kurs i massage och sjukgymnastik. Begär prospekt! Brunkebergsg. 9, Sthlm.

Malmö Privata Förlösningshem,
Henrik Smithgatan 1. Tel. 3919.
Hemmets läkare: Dr. Körner.
Enskildt rum 5 kr. pr dag. Half-enskildt 4 kr. pr dag. Förlösnings-avg. 50 kr. Patienter mottagas å hemmet någon tid före förlösnings. Prospekt sändes.
Ester Sylvéns Privata Barnhem
har flyttat till Råstavägen 2 A. Allm. Tel. Råsunda 119.

Vårda hyn!
(Majorskan Edmann.)
Orème Idéale gör hy, hals och händer vackra. Fin parfym 2.50
Poudre de Riz Idéale, utsökt och oskadligt ansiktspulver 3.—
Ryntinkturer förminska rynkor, gör hyn ungdomligt skär 3.25
Ohampning renar fullt, borttager mjäll, ger glans 2.—
Absolut oskadligt enligt handelskemist. I parti och minut hos
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör,
21 Drottninggatan 21, Stockholm,
samt i de förnämsta parfymaffärer.

Lait Mono.
(Professor Mono).
Gör huden genomskinlig, matt och skär. Pris kr. 4.—, 7.50 o. 14.—. Endast i **Franska Parfymmagasinet,** (Hoflev.), 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Vårda håret, om det är sjukt eller friskt, och använd
Zivertz' Extrait Vegetal
blåsta hårkonserveringsmedel. Rekommenderadt af många läkare. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos Kongl. Hoff. **Zivertz' Extrait,** Drottninggatan 42, Arkaden, Göteborg. Återförsäljare rabatt.

Ferrin
Fås på apoteken.
Bästa järnmedel
utmärkt styrkande.
Apoteket Lejonet, Malmö.

EAU DE QUININE
KRONAN AF ALLA HÄRVATTEN
ED. PINAUD
18, PLACE VENDÔME PARIS
Bevarar o. stärker hårväxten.
FÅS ÖFVERALLT **ED. PINAUD**

VINOLIA
Tvålar, Parfymier och Toalett-Artiklar.

De som med rätta äro stolta öfver sin blomstrande hy använda Vinolia, ty de veta, att Vinolia aldrig kan skada densamma, utan endast verka välgörande.
Vinolia Generalagentur:
Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. Dj.

OATIN
THE NEW CREAM FOR THE COMPLEXION
Den som vill undvika att i sommartid få en röd och fränkig hy bör ingnida den med Oatincrème som är en naturprodukt framställd af ren hafre.
Huden får genom rationellt bruk en vacker varm färg.
Oatine finnes öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Drottningg. 68 och Birgerjarlsgatan 16, Stockholm.

Kurs i konservering
anordnas vid Torshäll, Leksand, 19 juli—2 aug. (Torshäll erhöill vid konservutställn. i Sthlm 1912 flere 1:sta pris.) Deltagare i kursen bo vid Torshäll. Kursavg. 40 kr. Program på begäran.
LILLIE LANDGREN, MARTA PHILIP.
Ref.: Dir. G. Lind, Experimental-fältet. Fr. E. Philip, Elsa Philips Husmoderskola Sthlm, Dir. B. Forsell, Vassbro, Ornäs. Fr. G. Wallin, Skogsbo Hushållsskola, Leksand.
Annonsera i Idun!

Köttsoffa

bereder man bäst af **MAGGI'S** Buljong-Tärningar

Uppsala Enskilda Läroverk och Privatgymnasium.
Samskola med förb. klasser, sexklassig realskola och 3-årigt gymnasium med dimissionsrätt samt för flickor, som ej vilja aflygga examen, kl. 7 o. 8 med normalskolkompetens; dessutom en **seminarieklass** med uppgift att utbilda unga kvinnor för hem och familj och särskildt att göra dem skickliga att sköta, handleda och undervisa mindre barn i hem, Kindergarten och småskola. I gymnasiet 1:sta ring vinnes inträde utan tentamen af dem, som tagit realskolexamen med godkända betyg och — utom i matematik — af flickor, som genomgått 8:de klass; flickor från kl. 7 kunna erhålla befrielse från prövning i vissa ämnen efter överenskomelse. Redogörelse och förteckning på inackorderingsställen erhållas genom skolans vaktmästare. Rektor o. föreståndarinnan under sommaren bortresta, men postadr. Uppsala. **Josef Liljeblad. Carola Eneroth.**

Helsingborgs Husmoderskola, Drottningg. 13. Rikst. 1956.
börjar sin andra kurs den 15 sept. Teoretisk och praktisk undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering och alla inom ett hem förekommande göromål samt handarbete och linnesömnad.
Konserveringskurser anordnas 25 t. o. m. 31 juli samt 25 t. o. m. 28 aug. Prospekt och upplysningar på begäran.
Anmälningar till konserveringskursen helst före 15 juli.
Emmy Öberg. Gunborg Myrberg.

KRISTINEHAMNS PRAKTISKA SKOLA.
Sveriges äldsta, största och mest välkända i sitt slag. Utmärkt väl kvalificerade lärare. Moderna, nybyggda lokaler. Tag kännedom om skolan. Undervisning lämnas i följande FACKAVDELNINGAR:
Allmänna avdelningen, avsedd för allmänbildning.
Handelsavdelningarna, högre och lägre samt korrespondenskurs. Modern handelsinlätt med övningskontor. Bankkurs.
Tekniska avdelningar för 1) husbyggnad, 2) väg- och valvenbyggnad, 3) maskin- och 4) elektroteknik.
Förberedande avdelningar till 1) slatens lantbruksinlätt, 2) Bergsskolans högre avdelning, 3) tekniska skolor, 4) skogsskolan.
Realavdelning, slor lidsvinst med goda betyg.
Juridiskt seminarium för utbild. av länsmän m. m.
Lantbruksavdelningen: 1) Allmän (motsvarande slatens lantmannaskolor jämte allmänbildande ämnen), 2) Högre, för vidare utbildning, 3) Kontroll-assistentkurs.
Hushållsavdelning i förening med husmoderskurs.
Slöjdvadlingar för kvinnlig slöjd. 1) Allmän- och 2) slöjdlärarinneavdelning.
Inträdeslöder se prospekt, som sändes mot dubbelt porto.
Riks 115. **NILS SCHENKE, Rektor.**

Läs detta:
Då på sista tiden flera personer börjat annonsera om, att de bota Engelska sjukan, anhåller jag att icke blifva förvånad med dessa. En annonsör uppgifver sig till och med äga 35 års praktik ehuru själf endast 32 år gammal. Vill Ni erhålla snabb och säker hjälp mot Engelska sjukan och Barnförlamning, så tillskrif mig, ty jag har behandlat denna sjukdom i 40 år och har således en erfarenhet, som ingen annan. De recept jag använder äro för utvärtes bruk och fullkomligt oskadliga samt häledda sig från munktiden och hafva bringat hjälp åt mängtusende. Engelska sjukan utbryter vid alla åldrar och äro symptomerna i hufvudsak följande: **Blodbrist, slappa armar och ben, kalla händer och fötter, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit, somliga äta mycket men magra ändå, slem stockar sig i hufvudet, mage, leder, som medför en ryslig klåda, utslag, lederna blifva styfva, stockar sig slemmet på strupen kallas det struma.** Sneda lemmar kunna bli återställda. Sök i tid åtminstone för barnen, de lida oförskildt. Bref besvaras blott mot dubbelt porto. Begär intyg. **HANNA BENGTSOON, Munkgat. 2, Malmö, vid Pildamsvägen. Tel. 53 68.**

Hvar skall jag hyra till 1 oktober?
frågar sig många i dessa prisstegringens tider, då de höga hyrorna sluka allför stor del af inkomsten. Då **hyrespriserna vid Råsunda** (150 å 200 kr. per eldstad) äro **väsentligt lägre** än i Stockholm för motsvarande lägenheter, försedda med **alla nutida bekvämligheter** samt kommunikationerna ypperliga (5 och 10 minuters trafik) blir svaret på ofvanstående fråga ovillkorligen:
Hyr i Råsunda!
Upplysningar å Stockholms Uthyrningsbyrå, Kungsträdgårdsgatan 12, samt på platsen.

Elisabeth Östmans Husmoderskurs
börjar sin 24:e termin den 2 sept. 1913 i den nya, modernt inredda lokalen Klarabergsgatan 40. Grundlig och praktisk undervisning i enklare och finare matlagning, uppläggning och garnering; bakning af jäsdegår och finare bakverk; syltning, beredning af saft och gelé. Konservering af frukt, grönsaker och kött; konfektberedning, smöruppläggning, dukning, servettbrytning och servering; kökets, spisens (vedspis och gasspis) och kokkärlens skötande; uppköp af matvaror, bokföring för hemmet; födoämneslära och köttstyckning (5 lekt.) Dessutom en kortare kurs i sjukvård för hemmet samt (valfritt) barnavård.
Prospekt erhålles och anmälningar mottagas af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND,
Riks 2035. Klarabergsgatan 40, 5 tr., hiss, Stockholm. Allm. Tel. 93 02.

Nynäs Slöjd- och Hushållsskola (1 tim. järnvägsresa fr. Stockholm) börjar sin andra kurs d. 5 sept. 1913. Praktisk o. teoretisk undervisning i husl. ekonomi o. kvinnlig slöjd. Prosp. o. ref. på begäran.
Elven Söderlund, exam. Skolkökslärarinna. Stugsund.
Elin Hultenberg, exam. Slöjdlärarinna. Borgholm.

Elsa Philips Husmodersskola, Karlavägen 1 A, Stockholm.
börjar sin 11:e termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1913. Undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af frukt, grönsaker och kött, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. Olika kurser. Examinerade lärarinnor. **Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi.** Prospekt, ref. och närmare upplysningar på begäran.
ELSA PHILIP, Stockholm, Karlavägen 1 A, 3 tr. Tel. Ö. 1310.

55 Kungsgatan Almedahls 55 Kungsgatan
Försäljnings-Magasin,
Kontoret 21 66. **GÖTEBORG.** Butiken 11 31.
Rikhaltigt urval af **Linne- och Bomullsartiklar.**
Levererar fullständiga **Linneuppsättningar** för Hotell, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Ångbåtar och Privathem samt Brudutstyrlar.
Damast- och Drälldukstyger. Lakanslärt. Percaler. Bolstervar. Handdukar. Mattgångar. Mangelduk. Badkaptyg. Hvita o. kulörta Bomullstyger m. m.
Broderier. Spetsar. Färdigsydda damunderkläder, Dag- och nattskjortor, hvita o. kulörta skjortor. m. m.

Osvikligt botemedel mot EKSEM,
finnar revormar m. m. bepröfvadt sedan 50 år tillbaka. Absolut tillförlitligt. 22-årig eksem har botats. Ingen humbugsmedicin. Pris 2:— pr burk. 2 burkar franko. Försökslikvid eller postförskött. O. V. Olsson, Frånsta.
Hårnät.
Äkta till kr. 3.75 pr puss. vanlig storlek. Silke > 1.20 > > > >
Prof (äkt) mot 35 öre i frim. Svenska Hårnätimportören, Stockholm Va.

Kölnerdömen är det märke som garanterar den finaste Eau de Cologne. Erhålles lädvis och pr flaskka till partipris vid köp direkt å Kölnerdömet, 24 Smålandsgat., Stockholm. Prospekt gratis och franko.

Husquarna Symaskiner
äro helt och hållet tillverkade inom landet, kunna i afsende på konstruktion, hållbarhet samt lätt och tyst gång icke blott mäta sig med utan öfverträffa äfven de bästa utländska samt äro oomtvistligen billiga i förhållande till sin kvalitet. Köp därför en
Husquarna Symaskin.
Idun utgifves denna vecka i A och B.
Det bästa hvetemjålet